ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 90 (1209) | Серада, 13 лістапада 1957 года | Цана 40 кап.

Працоўныя Беларусі, як і ўсе народы нашай краіны, урачыста адзначылі саракавую гадавіну Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі. Рабочыя, калгаснікі, вучоныя рапартавалі роднай партыі і ўраду аб новых творчых поспехах. Мінскія аўтамабілебудаўнікі выпусцілі з канвеера 70-тысячны аўтамабіль. У дні святочнай вахты трактарабудаўнікі далі краіне каля 300 трактараў звыш плана. Добрых поспехаў у працы дамагліся многія прадпрыемствы, калгасы, соўгасы і ўстановы рэспублікі.

Наша краіна ўступіла ў пятае дзесяцігоддзе свайго існавання. Рабочыя, калгаснае сялянства і савецкая інтэлігенцыя пад кіраўніцтвам роднай Комуністычнай партыі ўпэўнена крочаць наперад, да новых перамог, да комунізма.

ЮБІЛЕЙНАЯ СЕСІЯ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР

ДА НАРОДАЎ СОВЕЦКАГА САЮЗА

Зварот Вярхоўнага Совета Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік

Дарагія таварышы і сябры, грамадзяне Совецкага Саюза!

Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік горача вітае і сардэчна віншуе вас з усенародным святам слаўнага саракагоддзя Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі.

Сорак год назад рабочыя і сяляне нашай краіны пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі, на чале з Уладзімірам Ільічом Леніным скінулі ненавісны буржуазна-памешчыцкі лад, узялі ў свае рукі палітычную ўладу, стварылі першую ў свеце сапраўды народную, соцыялістычную дзяржаву. Вялікая Кастрычніцкая рэволюцыя вывела працоўных на шырокую дарогу перамогаоснага соцыялістычнага будаўніцтва, абудзіла іх магутныя творчыя сілы. Светлая мара чалавецтва аб соцыялізме ўпершыню ў гісторыі ажыццявілася.

Кастрычніцкая соцыялістычная рэволюцыя, пабудова соцыялізма ў СССР, перамога ў Вялікай Айчыннай вайне,— гэта неўміручыя подзвігі совецкага народа, якія маюць сусветна-гістарычнае значэнне.

Створанае геройчнай працай совецкага народа соцыялістычнае грамадства з гонарам вытрымала гістарычную праверку і даказала сваю перавагу перад капіталізмам. Яго не змаглі пахіснуць ніякія буры і навальніцы, ніякія падкопы знешніх і ўнутраных ворагаў.

У найкарацейшы гістарычны тэрмін калісьці адсталая Расія на аснове совецкага ладу ператварылася ў вялікую індустрыяльна-калгасную дзяржаву.

Паглядзіце на карту Совецкага Саюза, як непазнавальна змянілася аблічча нашай Радзімы. За гады Совецкай улады краіна пакрылася густой сеткай заводаў, фабрык, электрастанцый, чыгуначных і аўтамабільных магістралей, шахт і руднікоў, калгасаў, МТС і соўгасаў. У дрымучай сібірскай тайзе, спякотных пясках Сярэдняй Азіі, у запалярнай тундры, у горных далінах Каўказа ўзніклі буйныя прамысловыя цэнтры і новыя гарады. На Волзе і Дняпры, на магутных рэках Сібіры ўзведзены і будуюцца буйнейшыя электрастанцыі. У бязлюдных кавыльных стэпах Казахстана і Алтая заКаласіліся багатыя пшанічныя нівы.

Небывала расквітнела новая соцыялістычная культура народаў Совецкага Саюза, іх мастацтва і літаратура. Шырока і паспяхова развіваецца народная адукацыя. Дастойным дзецішчам соцыялізма з'яўляецца перадавая совецкая навука. Нашы вучоныя, авалодаўшы сакрэтамі атрымання атамнай энергіі, абагналі ў радзе галін навукі капіталістычныя краіны. Совецкі Саюз першым стварыў міжкантынентальную балістычную ракету, ажыццявіў смелую мару чалавецтва — запуск першых у свеце штучных спадарожнікаў Зямлі і тым унёс новы найвялікшы ўклад у скарбніцу сусветнай навукі. Можна быць упэўненымі ў тым, што совецкія вучоныя яшчэ не раз праславяць Радзіму новымі выдатнымі адкрыццямі і вынаходствамі.

У выніку перамогі соцыялізма ўзнікла і ўмацавалася маральна-палітычнае адзінства совецкага грамадства, узмацнеў саюз рабочага класа і калгаснага сялянства—непарушная аснова совецкага ладу. Рускія, украінцы і беларусы, узбекі, казахі і грузіны, азербайджанцы, літоўцы і малдаване, латышы, кіргізы і таджыкі, армяне, туркмены, эстонцы, народы аўтаномных рэспублік і абласцей і ўсе іншыя народы нашай краіны, выхаваныя ў духу дружбы і соцыялістычнага інтэрнацыяналізма, навекі згуртаваліся ў адзіную брацкую сям'ю, у вялікую садружнасць соцыялістычных нацый.

Кастрычніцкая рэволюцыя зрабіла ўладаром краіны працу, а чалавека працы—гаспадаром роднай краіны, тварцом свайго шчасця.

Цяпер на вопыце СССР, а таксама на вопыце іншых соцыялістычных краін даказана вялікая ісціна марксізма-ленінізма, што народ, узначальваемы рабочым класам і яго Комуністычнай партыяй, можа пабудаваць грамадства без эксплуататараў і дармаедаў. У працэсе соцыялістычных пераўтварэнняў вырас новы чалавек, свядомы і актыўны тварэц гісторыі, беззаветна адданы справе комунізма.

Соцыялізм знамянуе сабой магутнае развіццё прадукцыйных сіл, няўхільны рост матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню працоўных. У Совецкім Саюзе з году ў год павышаецца нацыянальны даход, павялічваюцца рэальная заработная плата рабочых і служачых і даходы калгаснага сялянства, узрастаюць затраты дзяржавы на соцыяльныя і культурныя мерапрыемствы, паступова ўводзіцца сямі- і шасцігадзінны рабочы дзень.

Совецкі народ сёння жыве лепш, чым учора, а заўтра будзе жыць лепш, чым сёння. Непахісная ўпэўненасць усіх совецкіх людзей у сваім заўтрашнім дні—адна з важнейшых заваёў і пераваг соцыялізма.

Новыя грандыёзныя перспектывы адкрываюцца перад Совецкай Радзімай. Наш правадыр і настаўнік В. І. Ленін яшчэ ў 1917 годзе выставіў гістарычную задачу дагнаць і перагнаць перадавыя капіталістычныя краіны ў эканамічных адносінах. За гады Совецкай улады наша краіна далёка пайшла ўперад. У апошнія гады, паспяхова ажыццяўляючы рашэнні XX з'езда Комуністычнай партыі, совецкі народ дасягнуў такой ступені развіцця прадукцыйных сіл, такога бурнага прагрэсу навукі і тэхнікі, што задача дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва стала ўжо практычна ажыццявімай у бліжэйшы перыяд.

Распрацоўваемы Комуністычнай партыяй і Совецкай дзяржавай перспектыўны план развіцця народнай гаспадаркі СССР прадугледжвае новы магутны ўздым усіх галін эканомікі. Рост рашаючых галін прамысловасці прыкладна ў 2—3 разы, круты ўздым сельскай гаспадаркі дадуць магчымасць на бліжэйшыя гады значна павысіць жыццёвы ўзровень народа, дабіцца больш поўнага задавальнення няспынна ўзрастаючых матэрыяльных і культурных запатрабаванняў совецкіх людзей.

У нашай краіне па пачыну перадавых калгасаў разгарнуўся ўсенародны рух за вырашэнне задачы—у бліжэйшыя гады дагнаць Злучаныя Штаты Амерыкі па ўзроўню вытворчасці мяса, малака і масла на душу насельніцтва. Совецкі Саюз, стварыўшы магутную індустрыю і буйную механізаваную сельскую гаспадарку, мае цяпер усе магчымасці для таго, каб паскоранымі тэмпамі развіваць вытворчасць тавараў народнага спажывання, забяспечыць насельніцтва ў дастатку прадуктамі харчавання, адзеннем, абуткам, усякімі тканінамі, мэбляй і іншымі таварамі.

У кароткі тэрмін мы можам пакончыць з недахватам жылля ў краіне, забяспечыць усім грамадзянам добрае жыллё.

Разгортваючы эканамічнае спаборніцтва з мацнейшымі капіталістычнымі краінамі, совецкі народ упэўнена глядзіць у будучае. На нашым баку нязмерныя перавагі: соцыялістычная сістэма гаспадаркі, планавы характар і высокія тэмпы развіцця эканомікі. На нашым баку невычарпальная ініцыятыва і творчая актыўнасць мільённых мас.

Грандыёзныя нашы поспехі, дасягнутыя за 40 год Совецкай улады. Пабудова соцыялістычнага грамадства прывяла да глыбокіх эканамічных і палітычных змен у жыцці краіны. Усё больш расце свядомасць народа, шырэй і паўней развіваецца соцыялістычная дэмакратыя, сапраўднае народаўладдзе. Цяпер перад намі стаіць задача ажыццявіць вялікую ідэю нашага века—комунізм.

Што такое комунізм, які будуе совецкі народ? Комунізм—гэта вышэйшая ступень развіцця грамадства, дзе прадукцыйныя сілы, навука і тэхніка дасягнуць такога ўзроўню, а грамадскія багацці такога дастатку, што будзе магчыма ажыццявіць прынцып: ад кожнага па здольнасцях, кожнаму па патрэбнасцях. Разам з усебаковым развіццём здольнасцей людзей, ростам іх комуністычнай свядомасці агульначалавечая культура дасягне поўнага росквіту. Назаўсёды ўсталюецца шчаслівае жыццё для ўсіх працоўных.

Што на свеце можа быць больш справядлівым і ўзвышаным за гэтую мэту? Што можа рэакцыйная буржуазія проціпаставіць гэтаму ідэалу комунізма? Нястрымную эксплуатацыю рабочых і сялян, гонку ўзбраенняў, растучы цяжар падаткаў, новыя войны, крызісы і беспрацоўе, вечную няўпэўненасць і страх перад заўтрашнім днём.

Амаль тры дзесяцігоддзі Совецкі Саюз быў адзінай у свеце соцыялістычнай краінай, над якой пастаянна вісела пагроза нападу звонку. Гэты час адышоў у мінулае. СССР даўно перастаў ужо быць востравам соцыялізма ў акіяне капіталістычных дзяржаў. Цяпер Совецкі Саюз выступае разам з вялікім народным Кітаем, з усімі соцыялістычнымі краінамі Еўропы і Азіі. Соцыялізм стаў сусветнай сістэмай, якая аб'ядноўвае больш чым 950 мільёнаў людзей. Нязмерна выраслі, пашырыліся і ўмацаваліся інтэрнацыянальныя сувязі працоўных СССР з працоўнымі ўсіх краін зямнога шара.

На працягу ўсіх сарака год Совецкая краіна, кіруючыся ленінскім прынцыпам мірнага суіснавання дзяржаў з рознымі грамадскімі сістэмамі, няўхільна і паслядоўна ажыццяўляла і ажыццяўляе палітыку міру, дружбы і развіцця ўзаемавыгадных эканамічных і культурных сувязей з усімі краінамі. Совецкая соцыялістычная дзяржава і ў далейшым не пашкадуе сваіх сіл, каб адстаяць і захаваць мір ва ўсім свеце. На варце вялікіх заваёў Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі, мірнай працы совецкіх людзей і бяспекі нашай Радзімы стаяць авеяныя славай перамог, непарыўна звязаныя з народам, акружаныя яго клопатамі і любоўю магутныя Узброеныя Сілы краіны Советаў. Галоўная крыніца іх магутнасці заключаецца ў тым, што іх арганізатарам, кіраўніком і выхавацелем з'яўляецца наша Комуністычная партыя.

Наша любімая Радзіма сустракае саракагоддзе Вялікага Кастрычніка ў росквіце сваіх сіл і творчых здольнасцей. Комуністычная партыя — выпрабаваны правадыр і натхніцель усіх гістарычных перамог совецкага народа, упэўнена вядзе яго да комунізма. Комуністычная партыя—душа і мозг усёй стваральнай дзейнасці нашага народа, вялікі зодчы комуністычнага грамадства.

Дарагія таварышы, сябры, суайчыннікі!

Няхай надыходзячае пятае дзесяцігоддзе Совецкай дзяржавы будзе дзесяцігоддзем яшчэ большага росквіту нашай дарагой соцыялістычнай Радзімы. За новыя дасягненні ва ўсенародным соцыялістычным спаборніцтве! За яшчэ большыя перамогі ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве, у барацьбе за далейшы рост дабрабыту совецкіх людзей! За мір ва ўсім свеце! Яшчэ цясней рады вакол Комуністычнай партыі Совецкага Саюза і яе ленінскага Цэнтральнага Камітэта!

Няхай жыве саракавая гадавіна Вялікага Кастрычніка!

Слава геройчнаму совецкаму народу—будаўніку комуністычнага грамадства!

Пад непераможным сцягам марксізма-ленінізма, пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі ўперад, да перамогі комунізма!

ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ САЮЗА СОВЕЦКІХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК.

Масква,
6 лістапада 1957 года.

Зварот Вярхоўнага Совета Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік

да ўсіх працоўных, палітычных і грамадскіх дзеячоў, прадстаўнікоў навукі і культуры, парламентаў і ўрадаў усіх краін свету

Сорак год назад, у разгар сусветнай вайны, у Расіі нарадзілася першая ў свеце соцыялістычная дзяржава працоўных, і яе першым заканадаўчым актам быў гістарычны «Дэкрэт аб міры», напісаны рукой Уладзіміра Ільіча Леніна. Неўзабаве пасля гэтага Совецкая дзяржава ў «Дэкларацыі правоў народаў Расіі» выставіла праграму ўстанаўлення сапраўды роўнапраўных і дружалюбных адносін паміж народамі.

Так былі закладзены асновы новай, яшчэ нябачанай у гісторыі знешняй палітыкі, палітыкі рабочага класа, усіх працоўных, кроўна зацікаўленых ва ўстанаўленні міру і дружбы паміж народамі. Гэта паклала пачатак ленінскай міралюбівай знешняй палітыцы Совецкай дзяржавы.

Маладая Совецкая рэспубліка, яшчэ не ўзмацнеўшая, але поўная веры ў гістарычную справядлівасць сваёй справы, прапанавала мір і супрацоўніцтва ўсім дзяржавам. Калі-ж на яе напалі сілы контррэволюцыі і была арганізавана ваенная інтэрвенцыя, Рэспубліка Советаў даказала, што яна ўмее абараніць сябе і адстаяць соцыялістычныя заваёвы.

Цяпер Совецкі Саюз, які ажыццявіў пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі вялікія пераўтварэнні, стаў магутнай соцыялістычнай дзяржавай, знаходзіцца ў росквіце сваіх сіл і мае верных сяброў ва ўсім свеце.

І сёння, праз сорак год пасля Другога Усерасійскага з'езда Советаў, які зацвердзіў «Дэкрэт аб міры», Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік урачыста звяртаецца да ўсіх народаў з заклікам нястомна ўмацоўваць справу міру, усямерна развіваць дружбу і супрацоўніцтва паміж народамі.

Соцыялістычная дзяржава працоўных адстайвае справу міру. Ёй не ўласцівы агрэсіўныя імкненні, яна не мае патрэбы ў калоніях і сферах уплыву, яна па самой прыродзе сваёй супроць усякага заняволення і нацыянальнага прыгнёту.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэволюцыя адкрыла эпоху вызвалення ўсіх працоўных ад эксплуатацыі, вызвалення прыгнечаных народаў ад каланіяльнага ярма. Народы Совецкага Саюза са спачуваннем адносяцца да вызваленчага руху народаў каланіяльных і залежных краін, глыбока разумеюць іх імкненні да нацыянальнай незалежнасці, да выратавання сваіх прыродных багаццяў ад раскрадання імперыялістычнымі манаполіямі.

Першая палавіна XX стагоддзя азнаменавана сусветна-гістарычнымі падзеямі, якія аказваюць велізарнае ўздзеянне на лёс усяго чалавецтва. Пасля Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі самай буйнай гістарычнай падзеяй з'явілася перамога народнай рэволюцыі ў Кітаі і ўтварэнне Кітайскай Народнай Рэспублікі. На шлях будаўніцтва соцыялізма сталі працоўныя Албаніі, Балгарыі, Венгрыі, Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам, Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі, Мангольскай Народнай Рэспублікі, Польшчы, Румыніі, Чэхаславакіі і Югаславіі. Паміж народамі гэтых краін устанавіліся адносіны брацкай дружбы і ўзаемадапамогі на аснове роўнапраўя, на аснове прынцыпаў соцыялістычнага інтэрнацыяналізма.

Наступіла эра соцыялізма, аб якой стагоддзямі марылі лепшыя розумы чалавецтва. Яна прывяла да магутнага ўздыму прадукцыйных сіл, да няўхільнага росту дабрабыту працоўных, бурнага развіцця навукі, тэхнікі і культуры.

Усе прагрэсіўныя людзі горача віншуюць Совецкі Саюз з паспяховым запускам штучных спадарожнікаў Зямлі, што знамянуе пачатак эпохі міжпланетных зносін. Гэта глыбока радуе совецкіх людзей. Але мы ўсведамляем, што толькі ва ўмовах міжнароднага міру найвялікшыя дасягненні навукі—выкарыстанне ядзернай энергіі, міжкантынентальныя ракеты, спадарожнікі Зямлі — могуць быць пастаўлены на службу і карысць усяго чалавецтва.

Мір патрэбен усім народам, ён патрэбен і народам Совецкага Саюза для таго, каб пабудаваць новую, яшчэ больш цудоўную і светлую будучыню.

Міралюбівая палітыка Совецкага Саюза, нажаль, пастаянна сустракае процідзеянне ўплывовых колаў у заходніх краінах і, перш за ўсё, у Злучаных Штатах Амерыкі, правячыя колы якіх выступаюць з прэтэнзіямі на кіраўніцтва ўсім светам, г. зн. на сусветнае панаванне. Натуральна, што ні адзін свабодалюбівы народ не можа згадзіцца з чым-небудзь чужаземным кіраўніцтвам, якое вядзе да страты нацыянальнай незалежнасці.

Совецкая дзяржава ніколі не прэтэндавала і не прэтэндуе на кіраўніцтва іншымі краінамі. Яна паважае незалежнасць і суверэнітэт усіх дзяржаў, імкнецца развіваць дружалюбныя адносіны з усімі краінамі. Яна горача адабрае і падтрымлівае вядомыя пяць прынцыпаў мірнага суіснавання: узаемная павага тэрытарыяльнай цэласнасці і суверэнітэту, ненапад, неўмяшанне ва ўнутраныя справы адна другой, роўнасць і ўзаемная выгада, мірнае суіснаванне. Гэтыя прынцыпы атрымалі шырокае прызнанне народаў краін Азіі і Афрыкі, якія дабіліся буйных перамог у барацьбе за сваю свабоду, незалежнасць, за ўмацаванне міру. Народы Індыі, Інданезіі, Бірмы, Цэйлона, Афганістана, Егіпта, Сірыі і іншых краін уносяць свой буйны ўклад у справу прадухілення новай вайны, у вялікую і высакародную справу абароны міру. Народы Совецкага Саюза з глыбокім задавальненнем адзначаюць, што разам з імі паслядоўна і настойліва вядуць барацьбу за мір народы ўсіх соцыялістычных дзяржаў. За мір ва ўсім свеце актыўна выступаюць многія несоцыялістычныя міралюбівыя дзяржавы і вялікі сусветны рух прыхільнікаў міру.

Але ў свеце ёсць яшчэ сілы, якія перашкаджаюць разрадцы міжнароднай напружанасці, вядуць халодную вайну, працягваюць гонку ўзбраенняў, ствараючы небяспеку новай знішчальнай вайны.

Мір павінен быць забяспечан. І яго можна забяспечыць шляхам згуртавання ўсіх міралюбівых сіл, павышэння іх арганізаванасці і актыўнасці.

Рабочыя і сяляне, вучоныя і дзеячы культуры, дэпутаты парламентаў усіх краін! Ад нас саміх, ад нашых сумесных намаганняў залежыць ліквідацыя пагрозы новай вайны і ўстанаўленне трывалага міру.

Людзі добрай волі! У вашых сілах абвуздаць тых палітычных і дзяржаўных дзеячоў, якія не лічацца з інтарэсамі народаў і іграюць іх лёсам. Час адкінуць палітыку «з пазіцыі сілы» і замяніць яе палітыкай мірнага суіснавання, палітыкай устанаўлення адносін давер'я паміж дзяржавамі, супрацоўніцтва і дружбы паміж народамі.

Мы, дэпутаты Вярхоўнага Совета СССР, глыбока ўпэўнены ў тым, што гэтыя думкі і пачуцці знойдуць шырокі водгук у сэрцах усіх, каму дарагі інтарэсы міру і дружбы паміж народамі.

Вярхоўны Совет СССР звяртаецца да ўсіх народаў, усіх рабочых і сялян, прадстаўнікоў навукі і культуры, палітычных і грамадскіх дзеячоў, парламентаў і ўрадаў усіх краін свету з заклікам:

— настойліва змагацца за мірнае суіснаванне дзяржаў з розным грамадскім ладам і за міжнароднае супрацоўніцтва,

— дабіцца ўсеагульнага скарачэння ўзбраенняў і ўзброеных сіл,

— забароны атамнай і вадароднай зброі,

— дабіцца пагаднення аб неадкладным спыненні выпрабаванняў атамнай і вадароднай зброі,

— стварыць сістэму калектыўнай бяспекі ў Еўропе і ў Азіі,

— усямерна развіваць эканамічныя і культурныя сувязі, умацоўваць давер'е паміж народамі.

Усведамляючы сваю адказнасць і ўсю сур'ёзнасць сучаснай міжнароднай абстаноўкі, Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік звяртаецца да ўсіх міралюбівых людзей з заклікам разгарнуць актыўныя дзеянні для прадухілення новай вайны.

Справа міру ў руках саміх народаў!

Народы ўсіх краін, аб'ядноўвайце свае намаганні ў барацьбе за мір ва ўсім свеце!

ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ САЮЗА СОВЕЦКІХ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫХ РЭСПУБЛІК.

Масква,
6 лістапада 1957 года.

Мінск, 7 лістапада 1957 года. Парад войск Мінскага гарнізона і дэманстрацыя працоўных сталіцы.

Фото М. Мінковіча.

Сорак год Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі

Даклад таварыша Н. С. ХРУШЧОВА на юбілейнай сесіі Вярхоўнага Совета СССР 6 лістапада 1957 года

Выступаючы з дакладам на юбілейнай сесіі Вярхоўнага Совета СССР, Н. С. Хрушчоў ад імя Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР, Совецкага ўрада, Цэнтральнага Камітэта Комуністычнай партыі Совецкага Саюза горача павіншаваў з саракагоддзем Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі дэпутатаў Вярхоўнага Совета, рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыю СССР, замежных гасцей, якія прыбылі з усіх канцоў зямнога шара.

У дзень саракагоддзя Кастрычніцкай рэвалюцыі,—сказаў Н. С. Хрушчоў,—народы Совецкага Саюза дэманструюць перад усім чалавецтвам гістарычныя перамогі сацыялізма. Рабочы клас нашай краіны заўсёды разглядаў сябе, як адзін з атрадаў міжнароднага рабочага руху, і свае поспехі ён ацэньвае як перамогу працоўных усіх краін, як свой уклад у вялікую справу вызвалення чалавецтва ад акоў імперыялізма і каланіялізма, у справу пабудовы новага, сацыялістычнага грамадства.

Звяртаючыся да гістарычных дзён кастрычніцкага перавароту, аглядаючы слаўны шлях сацыялістычнай Радзімы, наша партыя, увесь совецкі народ, усё прагрэсіўнае чалавецтва з велізарнай любоўю называюць светлае імя чалавека, чый бессмяротны геній, непахісная воля рэвалюцыйнага барацьбіта натхнялі і натхняюць мільёны людзей працы на барацьбу за перамогу комунізма,—імя Уладзіміра Ільіча Леніна.

Сорак год назад наша Радзіма, змучаная імперыялістычнай вайной, перажывала найцяжэйшую эканамічную разруху, стаяла на грані катастрофы. Палітыка буржуазіі і памешчыкаў асуджала Расію на расчляненне імперыялістычнымі драпежнікамі, на ператварэнне яе ў калонію буйнейшых капіталістычных краін Захаду. Партыі меншавікоў і эсэраў дапамагалі буржуазіі і памешчыкам праводзіць гэтую здрадніцкую палітыку. І толькі адна партыя выступіла як сапраўдная патрыятычная і рэвалюцыйная сіла, якая выражае карэнныя інтарэсы рабочага класа і працоўнага сялянства, імкненні і спадзяванні ўсяго народа. Гэта была слаўная ленінская партыя большэвікоў—розум, гонар і сумленне нашай эпохі.

Цесна згуртаваўшыся вакол Комуністычнай партыі, наш народ упэўнена пайшоў за ёй, пракладваючы чалавецтву шлях да шчаслівай і светлай будучыні, да сацыялізма. Гэта быў новы, нязведаны ў гісторыі шлях.

Н. С. Хрушчоў сказаў, што імперыялісты не маглі прымірыцца з перамогай пралетарскай рэвалюцыі ў Расіі перш за ўсё таму, што Кастрычніцкая рэвалюцыя з'явілася натхняючым прыкладам для пралетарыята ўсіх капіталістычных краін, для народаў калоній, азначала сакрушальны ўдар па ўсёй сусветнай сістэме імперыялізма. Народы нашай краіны ў суровай барацьбе адстаялі заваёвы Кастрычніка.

Характарызуючы шлях, пройдзены краінай за сорак год, Н. С. Хрушчоў заявіў, што ва ўмовах капіталістычнага акружэння, у няспыннай барацьбе з прошукамі міжнароднага імперыялізма, ламаючы шалёнае супраціўленне класавых ворагаў, працоўныя Совецкага Саюза пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі за кароткі гістарычны тэрмін пабудавалі сацыялізм. Яны паказалі ўсяму свету вялікія творчыя сілы народа, які вызваліўся ад акоў капіталізма, сілы, якія разгарнуліся ў гіганцкай стваральнай працы.

Адзначыўшы, што совецкі народ вынес на сабе галоўны цяжар другой сусветнай вайны, унёс рашаючы ўклад у справу выратавання чалавецтва ад пагрозы фашысцкага заняволення, Н. С. Хрушчоў заўважыў, што сёй-той хацеў-бы замаўчаць або прынізіць значэнне гэтай перамогі, але нікому не ўдасца выкрасліць з памяці народаў, з гісторыі вялікі подзвіг совецкага народа. Н. С. Хрушчоў адзначыў уклад міралюбівых народаў свету ў агульную барацьбу супроць гітлераўскай Германіі і японскага мілітарызма.

Ён заявіў, што ў выніку вялікай перамогі ў другой сусветнай вайне народы раду краін Еўропы і Азіі ўступілі на шлях сацыялістычнага будаўніцтва. Перамогшы першапачаткова ў адной краіне—у Совецкім Саюзе, сацыялізм стаў цяпер магутнай сусветнай сістэмай. Мы, сказаў Н. С. Хрушчоў, шчаслівыя і рады, што поплеч з совецкім народам ідзе шасцісотмільённы кітайскі народ, узначальваемы сваёй слаўнай Комуністычнай партыяй, ідуць працоўныя ўсіх краін, якія будуюць сацыялізм пад кіраўніцтвам сваіх комуністычных і рабочых партый.

Совецкі народ у гэты знамянальны дзень звяртаецца са словамі сардэчнай падзякі і прывітання да рабочага класа, працоўных усіх краін, якія заўсёды аказвалі брацкую падтрымку рабочаму класу, працоўным нашай краіны ў барацьбе за справу сацыялізма, за справу міру.

У бяспрыкладнай па складанасці і цяжкасці рабоце па сацыялістычнаму будаўніцтву, гаворыць Н. С. Хрушчоў, Комуністычная партыя і Совецкі ўрад кіраваліся мудрым ленінскім планам пабудовы сацыялізма, паслядоўна праводзілі генеральную лінію партыі на індустрыялізацыю краіны, калектывізацыю сельскай гаспадаркі, ажыццяўленне культурнай рэвалюцыі.

Гэта быў адзіна правільны шлях, Гэта быў цяжкі шлях. Ажыццяўленне задач будаўніцтва сацыялізма ўвянчалася перамогай дзякуючы таму, што Комуністычная партыя і Совецкая ўлада абапіраліся ва ўсёй сваёй дзейнасці на непарушны саюз рабочага класа і сялянства, які, паводле вызначэння Леніна, з'ўляецца самай цудоўнай у свеце сілай. У выніку паслядоўнага правядзення ленінскай нацыянальнай палітыкі ў СССР умацавалася дружба народаў, упершыню ў гісторыі вырашана задача ліквідацыі эканамічнай і культурнай няроўнасці народаў.

Дасягненні эканомікі краіны за гады Совецкай улады Н. С. Хрушчоў характарызаваў шматлікімі данымі. У параўнанні з 1913 годам валавая прадукцыя ўсёй прамысловасці СССР вырасла ў 1957 годзе ў 33 разы, у тым ліку вытворчасць сродкаў вытворчасці—у 74 разы. Належыць мець на ўвазе, што з сарака гадоў існавання Совецкай дзяржавы амаль два дзесяцігоддзі занялі навязаныя СССР войны, а таксама наступнае аднаўленне народнай гаспадаркі. Такім чынам, такі магутны ўздым прамысловасці СССР дасягнут фактычна не за сорак год, а за дваццаць—дваццаць два гады. Н. С. Хрушчоў прывёў даныя, якія паказваюць, наколькі сур'ёзна ўскладнілі развіццё совецкай эканомікі і ўздым дабрабыту народа ваенныя авантуры імперыялістаў супроць Совецкага Саюза. Напад гітлераўскай Германіі нанёс народнай гаспадарцы ўбытак, які разам з ваеннымі расходамі і часовай стратай даходаў ад прамысловасці і сельскай гаспадаркі ў раёнах, якія падвяргаліся акупацыі, склаў 2 трыльёны 569 мільярдаў рублёў. Калі-б гэтыя каласальныя сродкі былі накіраваны на мірнае будаўніцтва, у нас даўно ўжо было-б багацце матэрыяльных даброт.

Н. С. Хрушчоў падкрэсліў, што гісторыя яшчэ не ведала такога імклівага росту прамысловай вытворчасці і ў асаблівасці цяжкай прамысловасці—асновы асноў усёй эканомікі, які дасягнут у СССР. Для таго, каб павялічыць аб'ём прамысловай вытворчасці прыкладна ў трыццаць разоў, Злучаным Штатам Амерыкі, Германіі і Англіі спатрэбілася ад 80 да 150 год. Па абсалютных размерах вытворчасці прамысловай прадукцыі Совецкі Саюз ужо даўно пакінуў далёка ззаду буйнейшыя капіталістычныя краіны Еўропы — Англію, Францыю, Заходнюю Германію. Паспяхова вырашаецца задача за гістарычна кароткі тэрмін дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны, у тым ліку і ЗША, па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва. У дарэвалюцыйнай Расіі прадукцыйнасць працы была ў многа разоў ніжэйшая, чым у ЗША, а таксама значна ніжэйшая, чым у Англіі і Францыі. У сучасны момант СССР па прадукцыйнасці працы ўжо абагнаў Англію і Францыю і даганяе ЗША. У параўнанні з 1913 годам гадавая прадукцыйнасць працы ў прамысловасці СССР вырасла прыкладна ў 9,5 раза, а ў ЗША толькі ў 2,3 раза. Н. С. Хрушчоў падкрэсліў, што ў Совецкім Саюзе прадукцыйнасць працы расце на аснове шырокага ўкаранення дасягненняў навукі і тэхнікі, механізацыі і паляпшэння ўмоў працы.

Перамога калгаснага ладу, заявіў Н. С. Хрушчоў, ператварыла СССР у краіну самага буйнага ў свеце земляробства. У СССР каля 800 тысяч калгасаў, 5.800 соўгасаў маюць каля 55 мільёнаў гектараў ворыва, або 25 працэнтаў усёй ворыўнай зямлі ў краіне. На палях калгасаў і соўгасаў працуюць 1 мільён 632 тысячы трактараў (у пераліку на 15-сільныя), 420 тысяч зернявых камбайнаў, каля 660 тысяч грузавых аўтамабіляў, мільёны іншых складаных сельскагаспадарчых машын, Амаль у тры разы павялічылася ў параўнанні з найбольш ураджайным да рэвалюцыі 1913 годам таварная вытворчасць збожжа, бавоўны-сырцу, сла-

На трыбуне—першы сакратар Цэнтральнага Камітэта КПСС дэпутат **Н. С. Хрушчоў.**

Фота В. Егорава і В. Собалева, (Фотахроніка ТАСС).

нечніку і гародніны — у 6 разоў, цукровых буракоў і бульбы — амаль у тры разы.

Важным этапам у развіцці сельскай гаспадаркі сталі апошнія чатыры гады, якія прайшлі пасля верасьнёўскага Пленума ЦК КПСС 1953 года, калі партыя і ўрад прыступілі да ажыццяўлення шырокай праграмы крутога ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці. Цяпер сельская гаспадарка ўпэўнена набірае тэмпы ў сваім развіцці. У 1957 годзе ўся пасеўная плошча ў СССР склала 193,2 мільёна гектараў, -або на 75 мільёнаў гектараў больш, чым у 1913 годзе. З дасягнутага за ўсе гады Совецкай улады прыросту пасеўнай плошчы каля паловы (36 мільёнаў гектараў) прыпадае на апошнія чатыры гады.

Н. С. Хрушчоў прывёў лічбы, паказваючыя выключную ролю, якую адыграла асваенне цалінных зямель у эканоміцы краіны. На 1 лістапада 1957 года нарыхтавана збожжа (не лічачы заменнікаў) у раёнах асваення цалінных і абложных зямель 1 мільярд 21 мільён пудоў, а за ўвесь 1953 год у гэтых раёнах было нарыхтавана 618 мільёнаў пудоў. З гэтага можна зрабіць вывад, што пастаўленая партыяй задача асваення цалінных зямель адпавядае карэнным інтарэсам нашага народа, інтарэсам комуністычнага будаўніцтва.

Адзначыўшы, што цяпер змянілася становішча і ў жывёлагадоўлі, Н. С. Хрушчоў заявіў, што калі ў кастрычніку 1953 года пагалоўе буйнай рагатай жывёлы перавышала ўзровень дарэвалюцыйнай Расіі толькі на 4,6 мільёна галоў, то за наступныя тры гады яно павялічылася на 7,4 мільёна галоў і ў кастрычніку 1956 года перавысіла дарэвалюцыйны ўзровень на 12 мільёнаў галоў. Значна павысілася прадуктыўнасць жывёлы. У параўнанні з 1913 годам таварная прадукцыя мяса павялічылася ў два разы, малака — у тры разы. Вынікі сёлетняга года ў развіцці жывёлагадоўлі яшчэ больш умацоўваюць упэўненасць у тым, што адобраная ўсім совецкім народам задача ў бліжэйшыя гады дагнаць Злучаныя Штаты Амерыкі па вытворчасці мяса, малака і масла на душу насельніцтва будзе вырашана.

Поспехі совецкага народа, прадаўжаў Н. С. Хрушчоў, развеялі, як дым, легенды нашых ворагаў аб тым, што большэвіцкая рэвалюцыя нясе з сабой разбурэнне, ледзь не гібель цывілізацыі. Саракагадовы вопыт нашай дзяржавы пераканаўча паказаў, што народ, які ўзяў уладу ў свае рукі, з'яўляецца самым руплівым гаспадаром, нястомным стваральнікам усё новых і новых матэрыяльных і духоўных каштоўнасцей. Сацыялізм, адкрыўшы бязмежную прастору развіццю прадукцыйных сіл, ажыццявіў няўхільны ўздым дабрабыту народа. Найбольш абагульняючым паказчыкам у гэтых адносінах з'яўляецца рост нацыянальнага даходу. Па разліку на душу насельніцтва ён павялічыўся ў СССР супроць 1913 года ў 13 разоў. За гэты-ж час у ЗША нацыянальны даход на душу насельніцтва павялічыўся менш чым у два разы, у Англіі і Францыі — толькі крыху больш чым у 1,6 раза. Перамога сацыялізма ў СССР назаўсёды пакончыла з беспрацоўем. Колькасць рабочых і служачых, занятых у народнай гаспадарцы, павялічылася з 12 мільёнаў 900 тысяч у 1913 годзе да 52 мільёнаў 600 тысяч у 1957 годзе, гэта значыць больш чым у чатыры разы. Сацыялістычная рэвалюцыя не толькі абвясціла, але і на справе забяспечыла правы ўсіх грамадзян нашай краіны на працу, адукацыю, адпачынак.

Штогод Совецкая дзяржава выдзяляе велізарныя сумы на выплаты па сацыяльнаму страхаванню, на дапамогі, пенсіі, стыпендыі навучэнцам, на бясплатнае навучанне, медыцынскае абслугоўванне і г. д. Толькі ў гэтым годзе агульная сума асігнаванняў на гэтыя мэты перавысіць 192 мільярды рублёў, што роўна прыкладна 1/3 усіх выдаткаў Дзяржаўнага бюджэта СССР.

Н. С. Хрушчоў прывёў даныя аб павелічэнні народнага спажывання і развіцця совецкага гандлю. Працоўныя нашай краіны сталі значна лепш харчавацца, лепш апранацца, лепш жыць. У 1957 годзе прададзена праз дзяржаўны і кааператыўны гандаль больш, чым у 1940 годзе, мяса і мясапрадуктаў у 3,3 раза, масла жывёльнага, малака і іншых малочных прадуктаў—у 3,5 раза, цукру—у 3,3 раза, тканін—у 2,8 раза. У 1956 годзе насельніцтва купіла звыш 21 мільёна гадзіннікаў, звыш 3 мільёнаў веласіпедаў, 4,2 мільёна радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў, а ў бягучым годзе гэтых тавараў прадаецца яшчэ больш.

Вялікай заваёвай сацыялізма з'яўляецца ажыццяўленне ў СССР культурнай рэвалюцыі, у выніку якой наша краіна выйшла на адно з першых месц у свеце па развіццю навукі і тэхнікі. Непісьменнасць ліквідавана. Усімі відамі навучання ў СССР цяпер ахоплена звыш 50 мільёнаў чалавек. У вышэйшых навучальных установах і тэхнікумах зараз навучаецца больш 4 мільёнаў чалавек супроць 182 тысяч у 1914 годзе. У народнай гаспадарцы зараз працуе больш 6 мільёнаў спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй — амаль у 33 разы больш, чым у дарэвалюцыйнай Расіі.

Н. С. Хрушчоў адзначыў плённую працу совецкіх вучоных, якія ўзбагачаюць Совецкую Радзіму і ўсё чалавецтва адкрыццямі і вынаходствамі, маючымі вялікае сусветнае значэнне. СССР займае самае перадавое месца ў свеце па выкарыстанню магутнай сілы атамнай энергіі ў мірных мэтах. Совецкі Саюз нядаўна паспяхова правёў выпрабаванні міжкантынентальнай балістычнай ракеты. Вянцом навуковых і тэхнічных дасягненняў з'явіліся стварэнне і паспяховы запуск 4 кастрычніка 1957 года першага ў свеце штучнага спадарожніка Зямлі. Не прайшло і месяца, як у сусвет быў пушчан другі совецкі штучны спадарожнік, які аснашчан больш дасканалай і разнастайнай навуковай апаратурай і мае на борце паддоследную жывёліну. Цяпер ужо не сумна гуляць у сусвеце нашаму першаму спадарожніку, заўважыў Хрушчоў, два пасланцы Совецкага Саюза—дзве зоркі міру робяць свае палёты вакол Зямлі. Гэтыя дасягненні краіны сацыялізма, якія знамянуюць новую эпоху ў развіцці навукі і тэхнікі, усхвалявалі літаральна ўвесь свет. У ворагаў сацыялізма гэтая перамога Совецкага Саюза выклікала страх і разгубленасць. Яны пераканаліся ў тым, на які высокі ўзровень СССР падняў сваю навуку і тэхніку, сваю прамысловасць, калі ён змог паспяхова вырашыць такія складаныя навуковыя і тэхнічныя праблемы.

У свой час Злучаныя Штаты Амерыкі абвясцілі аб тым, што яны рыхтуюцца запусціць штучны спадарожнік Зямлі, назваўшы яго «Авангардам». Пасля паяўлення маленькага «совецкага Месяца», сказаў Н. С. Хрушчоў, некаторыя дзяржаўныя дзеячы ЗША заявілі, што яны і не думалі ўступаць у спаборніцтва з Совецкім Саюзам па стварэнню штучнага спадарожніка. Так гавораць яны цяпер, калі нашы спадарожнікі лятаюць вакол зямнога шара! Відаць, назва «Авангард» адлюстроўвала ўпэўненасць амерыканцаў, што іх спадарожнік будзе першым у свеце. Але жыццё паказала, што ўперадзе, у авангардзе аказаліся совецкія спадарожнікі. Нашы спадарожнікі абарачаюцца вакол Зямлі і чакаюць, калі паявяцца побач з імі амерыканскія і іншыя спадарожнікі і складуць садружнасць спадарожнікаў. Такая садружнасць, такое спаборніцтва будуць куды лепшым, чым спаборніцтва ў гонцы ўзбраенняў, у вытворчасці смертаноснай зброі.

Галоўным вынікам Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, сказаў далей Н. С. Хрушчоў, з'ўляецца пабудова сацыялізма ў СССР. Сацыялістычнае грамадства з'ўляецца новым, нябачаным у гісторыі чалавецтва грамадствам. Совецкае грамадства спаяна адзінствам інтарэсаў, агульнасцю мэт, цесна згуртавана вакол свайго авангарда — Комуністычнай партыі. Наша партыя расла, мацнела і мужнела ў барацьбе супроць усяго, што чужое і варожае марксізму, класавым інтарэсам пралетарыята.

Важным гістарычным этапам у развіцці Совецкай краіны па шляху да комунізма, у жыцці партыі і совецкага народа з'явіўся XX з'езд КПСС. Уся наша краіна, увесь совецкі народ з гарачым адабрэннем сустрэлі рашэнні XX з'езда, выпрацаваныя з'ездам планы комуністычнага будаўніцтва і з вялікім творчым уздымам працуюць над іх ажыццяўленнем. Прайшоўшы пасля з'езда час азнаменаваўся новымі буйнымі поспехамі ў развіцці нашай краіны.

Наша партыя, сказаў Н. С. Хрушчоў, па ўласнай ініцыятыве на XX з'ездзе разгарнула крытыку памылак Сталіна, па-першае, для таго, каб выправіць іх, па-другое, каб такія памылкі ніколі не маглі паўтарыцца нідзе, па-трэцяе, каб не дапусціць дагматычнага, начытніцкага падыходу да марксізма-ленінізма і забяспечыць творчы падыход да нашай вялікай тэорыі навуковага сацыялізма, строга захоўваючы пры гэтым чыстату гэтай тэорыі.

Мы не можам згадзіцца з тымі, хто спрабуе выкарыстаць крытыку культу асобы для нападак на сацыялістычны лад, на Комуністычную партыю. Крытыкуючы няправільныя бакі дзейнасці Сталіна, партыя змагалася і будзе змагацца з усімі, хто будзе ўзводзіць паклёп на Сталіна, хто пад выглядам крытыкі культу асобы няправільна, скажона паказвае ўвесь гістарычны перыяд дзейнасці нашай партыі, калі на чале Цэнтральнага Камітэта быў І. В. Сталін. Як адданы марксіст-ленінец і стойкі рэвалюцыянер, Сталін зойме належнае месца ў гісторыі. Наша партыя і Совецкі народ будуць памятаць Сталіна і аддаваць яму належнае.

Закранаючы пытанні перспектыў і задач комуністычнага будаўніцтва ў СССР, Н. С. Хрушчоў сказаў, што Совецкая краіна ў сучасны момант знаходзіцца на новым этапе свайго гістарычнага развіцця. У нас створаны спрыяльныя ўмовы, усе матэрыяльныя і маральныя прадпасылкі для пераходу на больш высокую ступень у будаўніцтве комунізма. Мы маем усе падставы заявіць, што комунізм — гэта ўжо не аддаленая будучыня, яго велічны светлы будынак усё ясней вырысоўваецца перад поглядамі народаў, ён расце і будзе набываць усё больш дасканалыя формы з кожным поспехам у працы рабочых, сялян, інтэлігенцыі нашай многанацыянальнай краіны.

Адзначыўшы, што намечаная XX з'ездам партыі праграма эканамічнага і культурнага будаўніцтва паспяхова праводзіцца ў жыццё, Н. С. Хрушчоў напомніў аб прынятым нядаўна Цэнтральным Камітэтам Комуністычнай партыі і Совецкім урадам рашэнні аб распрацоўцы перспектыўнага плана развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1959—1965 гады. Выкананне гэтага плана безумоўна наблізіць нас да вырашэння асноўнай эканамічнай задачы — у гістарычна найкарацейшыя тэрміны дагнаць і перагнаць найбольш развітыя капіталістычныя краіны па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва. Н. С. Хрушчоў на яркіх прыкладах паказаў, якія ёсць велізарныя рэальныя магчымасці для далейшага эканамічнага развіцця Совецкага Саюза.

Н. С. Хрушчоў указаў, што папярэднія наметкі некаторых паказчыкаў перспектыўнага плана, які распрацоўваецца зараз планавымі органамі, паказваюць, які гіганцкі крок уперад можа цяпер зрабіць Совецкая краіна ў развіцці сваёй народнай гаспадаркі. Ён прывёў некаторыя даныя аб сучасным узроўні вытворчасці ў Совецкім Саюзе ў параўнанні з аналагічнымі данымі па ЗША.

У 1957 годзе ў Совецкім Саюзе здабыча жалезнай руды складзе прыкладна 84 мільёны тон, вугалю — 462 мільёны тон (або ў пераліку на каменны 395 мільёнаў тон), нафты — 98 мільёнаў тон, выплаўка чыгуну—больш 37 мільёнаў тон, сталі — 51 мільён тон, выпрацоўка электраэнергіі — 210 мільярдаў кіловат-гадзін, вытворчасць цэменту—амаль 29 мільёнаў тон, цукру-пяску — звыш 4,5 мільёна тон, шарсцяных тканін — звыш 280 мільёнаў метраў, абутку скуранога — каля 315 мільёнаў пар.

У ЗША ў 1956 годзе было здабыта жалезнай руды 98 мільёнаў тон, вугалю — 479 мільёнаў тон, нафты — 354 мільёны тон, выплаўлена чыгуну 69 мільёнаў тон, сталі — 104,5 мільёна тон, выпрацавана электраэнергіі 684 мільярды кіловат-гадзін, выраблена цэменту—54 мільёны тон, цукру — 2,1 мільёна тон, шарсцяных тканін — 299 мільёнаў метраў, абутку скуранога—586 мільёнаў пар.

З прыведзеных даных бачна, што Совецкі Саюз яшчэ значна адстае ад ЗША па ўзроўню вытворчасці некаторых з гэтых важнейшых відаў прадукцыі, у той-жа час узровень вытворчасці ў ЗША не з'ўляецца чымсьці недасягальным для Совецкага Саюза, як гэта магло каму-небудзь паказацца гадоў 25—30 таму назад. У сучасны момант па некаторых відах прадукцыі, як, напрыклад, па пшаніцы, нарыхтоўках драўніны і вытворчасці цукру, у Совецкім Саюзе пераўзыйдзен узровень амерыканскай вытворчасці. Істотна скараціўся разрыў ва ўзроўні здабычы жалезнай руды і вугалю, вытворчасці чыгуну і сталі, некаторых машын і прыбораў, баваўняна-папяровых і шарсцяных тканін. Совецкім народам пастаўлена ўпаўне рэальная задача — у бліжэйшыя гады дагнаць ЗША па вытворчасці мяса, малака і масла на душу насельніцтва.

Паводле папярэдніх наметак, якія запатрабуюць удакладнення, маецца на ўвазе, што прыкладна за 15 год у СССР штогодняя вытворчасць прамысловай прадукцыі дасягне наступнага ўзроўню: па здабычы жалезнай руды — 250—300 мільёнаў тон, выплаўцы чыгуну — 75—85 мільёнаў тон, сталі — 100—120 мільёнаў тон, здабычы вугалю — 650—750 мільёнаў тон, нафты — 350—400 мільёнаў тон, здабычы і вытворчасці газу — 270—320 мільярдаў кубаметраў, выпрацоўцы электраэнергіі — 800—900 мільярдаў кіловат-гадзін, вытворчасці цэменту — 90—110 мільёнаў тон, цукру — 9—10 мільёнаў тон, шарсцяных тканін — 550—650 мільёнаў метраў, скуранога абутку — 600—700 мільёнаў пар.

Зараз, працягваў Н. С. Хрушчоў, у цяжкай прамысловасці, у машынабудаванні, у развіцці навукі і тэхнікі дасягнут такі рубеж, калі мы не ў шкоду інтарэсам умацавання абароны краіны, не ў шкоду далейшаму развіццю цяжкай індустрыі і машынабудавання можам значна больш шпаркімі тэмпамі развіваць лёгкую прамысловасць, у прыватнасці, больш вырабляць абутку і тканін для насельніцтва з тым, каб у бліжэйшыя 5—7 гадоў у дастатку забяспечыць патрэбнасць насельніцтва ў гэтых відах тавараў.

Н. С. Хрушчоў адзначыў таксама, што не менш спрыяльныя ўмовы мае наша краіна для ўсебаковага развіцця шматгалінавай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Неабходна ў бліжэйшыя гады павялічыць вытворчасць збожжа да 11 мільярдаў пудоў у год, вытворчасць мяса да 20—21 мільёна тон, малака — да 70 мільёнаў тон.

Разлікі нашых планавых работнікаў паказваюць, што ў бліжэйшыя 15 год Совецкая краіна можа не толькі дагнаць, але пераўзыйсці сучасны аб'ём вытворчасці важнейшых відаў прадукцыі ў ЗША. Вядома, за гэты час эканоміка ЗША таксама можа пайсці ўперад, але калі ўлічыць, што тэмпы росту нашай прамысловасці значна вышэйшыя, чым тэмпы росту прамысловасці ў ЗША, то можна лічыць зусім рэальнай і выканальнай задачу — за гістарычна найкарацейшы тэрмін абагнаць ЗША ў мірным спаборніцтве.

Рост рашаючых галін індустрыі прыкладна ў 2—3 разы, круты ўздым сельскай гаспадаркі ў будучыя 15 год дадуць магчымасць значна павысіць жыццёвы ўзровень народа, дабіцца больш поўнага задавальнення няспынна ўзрастаючых матэрыяльных і культурных запатрабаванняў совецкіх людзей. Н. С. Хрушчоў спыніўся на развіцці жыллёвага будаўніцтва ў СССР. Гарадскі жылы фонд краіны павялічыўся ў параўнанні з 1913 годам у 3,7 раза. За гады Совецкай улады пабудавана і адноўлена жылых дамоў (не лічачы будаўніцтва дамоў сялянамі і сельскай інтэлігенцыяй) агульнай плошчай больш 500 мільёнаў квадратных метраў. Распрацаваная партыяй і ўрадам праграма жыллёвага будаўніцтва ў СССР, якая атрымала гарачае адабрэнне ўсяго народа, ставіць задачу забяспечыць значны прырост жыллёвага фонду з тым, каб у бліжэйшыя 10—12 год пакончыць у краіне з недахватам жылля. Няма сумнення ў тым, што жыллёвая праблема ў нашай краіне ў бліжэйшыя гады будзе паспяхова вырашана.

Совецкая навука і тэхніка, працягваў Н. С. Хрушчоў, прамысловасць Совецкага Саюза не ведаюць цяпер такіх вытворча-тэхнічных праблем, якія не маглі-б вырашацца ў нас самастойна, сваімі ўласнымі сіламі. Усяго 10—15 год таму назад такія праблемы, як выкарыстанне атамнай энергіі ў мірных мэтах, стварэнне скорасных рэактыўных самалётаў, міжкантынентальных балістычных ракет, штучнага спадарожніка Зямлі, лічыліся справай далёкага будучага, Зараз гэтыя складаныя праблемы сучаснай эпохі вырашаюцца практычна, і ў вырашэнне іх совецкія вучоныя, наша прамысловасць уносяць свой дастойны ўклад.

Н. С. Хрушчоў адзначыў, што па меры далейшага прасоўвання совецкага грамадства па шляху да комунізма будуць і далей удасканальвацца і відазмяняцца функцыі Совецкай сацыялістычнай дзяржавы. Галоўнейшымі функцыямі сацыялістычнай дзяржавы працоўных цяпер з'ўляюцца функцыі арганізацыі грамадскай вытворчасці і кіраўніцтва эканомікай, гаспадаркай, культурай, ажыццяўленне ў інтарэсах працоўных кантролю за мерай працы і мерай спажывання, функцыі ўсебаковага выхавання працоўных, у тым ліку выхавання новай працоўнай дысцыпліны, комуністычных адносін да працы, у галіне знешняй палітыкі — паслядоўнае правядзенне ленінскага курса на мірнае суіснаванне краін з рознымі сацыяльнымі сістэмамі, умацаванне міру, умацаванне непарушнай дружбы, брацкага супрацоўніцтва і ўзаемадапамогі краін сусветнай сістэмы сацыялізма.

Зразумела, заявіў Н. С. Хрушчоў, мы не можам забываць і такой важнейшай функцыі сацыялістычнай дзяржавы, як абарона краіны ад небяспекі знешняга нападу. Палітычная пільнасць да падкопаў ворагаў сацыялізма, да іх спроб развязаць новую вайну, усямернае ўмацаванне абараназдольнасці краіны і яе ўзброеных сіл, гатовых у любы момант адбіць нападкі імперыялістычных агрэсараў, з'ўляюцца і будуць з'ўляцца прадметам асаблівых клопатаў Совецкай сацыялістычнай дзяржавы.

Совецкія Армія і Флот, акружаныя клопатамі і любоўю ўсяго народа, моцныя высокім маральным духам совецкіх воінаў, глыбокім разуменнем свайго патрыятычнага абавязку, бязмежнай адданасцю сацыялістычнай Радзіме. Галоўная крыніца сілы і магутнасці нашай Арміі і Флоту, як падкрэсліў у сваіх рашэннях Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, які адбываўся гэтымі днямі, заключаецца ў тым, што іх арганізатарам, кіраўніком і выхавацелем з'ўляецца Комуністычная партыя. Інтарэсы абароны нашай Радзімы патрабуюць настойлівай барацьбы за выкананне ўказанняў XX з'езда КПСС

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Сорак год Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

Даклад таварыша Н. С. ХРУШЧОВА на юбілейнай сесіі Вярхоўнага Совета СССР 6 лістапада 1957 года

(Заканчэнне)

аб тым, каб трымаць абарону соцыялістычнай дзяржавы на ўзроўні сучаснай ваеннай тэхнікі і навукі, нястомна ўдасканальваць баявую падрыхтоўку, паляпшаць партыйна-палітычную работу ў Арміі і Флоце, пільна ахоўваць мірную працу совецкіх людзей, вялікія заваёвы соцыялізма.

Характарызуючы міжнароднае значэнне Кастрычніцкай рэвалюцыі, рост сіл сусветнага соцыялізма, Н. С. Хрушчоў сказаў, што прайшоўшае 40-годдзе адзначана трыумфальным шэсцем сіл дэмакратыі і соцыялізма, вызваленнем многіх краін і народаў ад акоў каланіялізма і імперыялізма. Перамога Кастрычніцкай рэвалюцыі выклікала магутную рэвалюцыйна-вызваленчую хвалю, якая пракацілася па ўсяму свету. Прайшоўшае 40-годдзе было перыядам бурнага росту ўшыр і ўглыб сусветнага комуністычнага і рабочага руху. У ходзе рэвалюцыйнай барацьбы ўзніклі, выраслі і загартаваліся моцныя марксісцка-ленінскія партыі, яны аб'ядноўваюць зараз у сваіх радах звыш 33 мільёнаў комуністаў.

У выніку народна-дэмакратычных рэвалюцый, якія разгарнуліся ў ходзе другой сусветнай вайны і неўзабаве пасля яе заканчэння, узніклі і цяпер паспяхова развіваюцца соцыялістычныя дзяржавы ў Еўропе і Азіі. Самай буйнай гістарычнай падзеяй пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі з'явілася перамога рэвалюцыі ў Кітаі і ўтварэнне Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Узнікненне сусветнай соцыялістычнай сістэмы—найвялікшая заваёва міжнароднага комуністычнага руху, тарквство марксізма-ленінізма. Сусветны соцыялістычны лагер уяўляе сёння велізарную, няўхільна растучую сілу. У агульнай сусветнай прамысловай вытворчасці доля соцыялістычных краін займае прыкладна адну трэць.

Н. С. Хрушчоў падкрэсліў, што асновай адзінства краін вялікай соцыялістычнай садружнасці з'яўляецца агульнасць прынцыпаў дзяржаўнага і грамадскага ладу, адзінства марксісцка-ленінскай ідэалогіі, пролетарскі інтэрнацыяналізм, адзінства вялікіх мэт соцыялістычнага будаўніцтва, роўнапраўе і ўзаемадапамога, абарона нацыянальнай незалежнасці і рэвалюцыйных заваёў у кожнай краіне і ва ўсёй сусветнай сістэме соцыялізма, абарона міру і бяспекі народаў.

Увесь ход развіцця выстаўляе ў цяперашні час перад рэвалюцыйнымі партыямі рабочага класа на першы план барацьбу за ўмацаванне адзінства і развіццё форм супрацоўніцтва на аснове марксізма-ленінізма.

Н. С. Хрушчоў выкрыў ідэалагічную дыверсію пад флагам так званага «нацыянал-комунізма», якую робяць імперыялісты ў барацьбе супроць соцыялістычнага лагера.

У арсенал сучасных рэвізіяністаў уваходзіць таксама ўсхваленне буржуазнай дэмакратыі. Мы, сказаў Н. С. Хрушчоў, стаім на ленінскіх пазіцыях умацавання і развіцця соцыялістычнай дзяржавы, развіцця соцыялістычнай, а не буржуазнай дэмакратыі, і з ленінскіх пазіцый не сыйдзем.

У сучасных умовах узніклі розныя формы соцыялістычнай дзяржавы. Разам з тым, падкрэсліў Н. С. Хрушчоў, без марксісцка-ленінскай партыі немагчыма існаванне соцыялістычнай дзяржавы, нельга арганізаваць рабочы клас, як кіруючую сілу грамадства, нельга забяспечыць непарушны саюз рабочага класа і сялянства, нельга паспяхова выконваць задачы будаўніцтва соцыялістычнага грамадства. Некаторыя заяўляюць, што кожная краіна нібыта можа ісці да соцыялізма нейкімі сваімі, асобымі шляхамі, якія быццам не маюць нічога агульнага з іншымі соцыялістычнымі краінамі. Тэорыя навуковага соцыялізма ўлічвае і не можа не ўлічваць гістарычныя асаблівасці кожнай краіны, якія ў той або іншай ступені вызначаюць формы і метады будаўніцтва соцыялізма. Але калі зыходзіць з марксісцка-ленінскіх пазіцый, то трэба высоўваць на першы план не тыя або іншыя асаблівасці, якія мае кожная краіна, а тое галоўнае, тое агульнае, што ляжыць у аснове барацьбы за соцыялізм. Непахісным застаецца галоўнае—паслядоўнае ажыццяўленне марксісцка-ленінскіх прынцыпаў будаўніцтва соцыялізма.

Спробы падрываць знутры соцыялістычны рух, разлагаць і сашturхваць соцыялістычныя краіны і партыі прадстаўляюць з сябе адну з найбольш вытанчаных форм барацьбы імперыялізма і яго агентуры супроць сусветнай соцыялістычнай сістэмы. Гэта адна з галоўных небяспек, і мы павінны весці супроць яе самую рашучую барацьбу.

Ведучы свае атакі супроць соцыялістычных краін, супроць іх адзінства, імперыялістычныя колы і іх агентура галоўныя свае намаганні накіроўваюць супроць Совецкага Саюза, таму што СССР з'яўляецца найбольш магутнай соцыялістычнай дзяржавай. Вялікі ўплыў яго прыкладу на міжнародны комуністычны і рабочы рух, на каланіяльныя народы, якія вядуць барацьбу за нацыянальнае і соцыяльнае вызваленне. Імперыялісты баяцца сілы і магутнасці Совецкага Саюза, баяцца ідэй марксізма-ленінізма.

Агульны крызіс капіталізма, гаворыць Н. С. Хрушчоў, працягвае абвастрацца, паглыбляюцца антаганістычныя супярэчнасці, якія раздзіраюць капіталістычны свет. У эпоху агульнага крызісу капіталізма неад'емную рысу агрэсіўнай імперыялістычнай палітыкі і эканомікі складае гіганцкі рост мілітарызма—гэтай ракавай пухліны сучаснага капіталістычнага грамадства. Абвастрэнне агульнага крызісу капіталізма з асаблівай сілай праяўляецца ў распадзе каланіяльнай сістэмы. Справа ідзе да поўнай ліквідацыі гэтай ганебнай сістэмы. Адбылося вызваленне Індыі, Інданезіі, Бірмы, Егіпта, Сірыі і раду іншых краін. Ва ўсіх каланіяльных і залежных краінах расце рух народаў за нацыянальную незалежнасць і свабоду.

Гаворачы аб «дактрыне Далеса—Эйзенхаўэра», Н. С. Хрушчоў адзначыў, што каланізатарская тэорыя «вакуума» на справе азначае зняважлівыя адносіны імперыялістаў да арабскіх народаў, адмову прызнання незалежнасці арабскіх краін. Зараз амерыканскія імперыялісты плятуць ніці змовы супроць Сірыі. Яны выкарыстоўваюць у гэтай бруднай гульні Ізраіль, штурхаюць Турцыю на авантуры і правакацыі.

Імперыялісты спрабуюць любымі сродкамі прадоўжыць сваё панаванне ў краінах Азіі і Афрыкі. Аднак бясспрэчныя гістарычныя факты гавораць аб тым, што надышоў закат панавання імперыялізма на Усходзе.

Вялікая прыцягальная сіла прыкладу Совецкага Саюза, які стварыў на Усходзе маякі соцыялізма—квітнеючыя совецкія рэспублікі Сярэдняй Азіі, прыклад Кітайскай Народнай Рэспублікі і іншых соцыялістычных краін,—усё гэта натхняе народы Усходу ў іх барацьбе за свабоду і незалежнасць. Народы Азіі і Афрыкі маюць бескарыслівых сяброў у асобе Совецкага Саюза, усіх соцыялістычных краін, якія паслядоўна праводзяць справядлівую, адпавядаючую інтарэсам усіх міралюбівых народаў палітыку.

З моманту ўзнікнення Совецкай дзяржавы, сказаў далей Н. С. Хрушчоў, яна зрабіла асновай сваёй знешняй палітыкі прынцып мірнага суіснавання дзяржаў з розным грамадскім ладам.

Совецкі Саюз, паслядоўна праводзячы міралюбівую палітыку, імкнецца дасягнуць узаемапрыймальных пагадненняў з заходнімі краінамі па ўсіх пытаннях, звязаных з праблемай разбраення.

Совецкі Саюз няўхільна будзе прытрымлівацца свайго курса на змякчэнне напружанасці ў адносінах паміж дзяржавамі, на паляпшэнне адносін з усімі краінамі, у тым ліку і са Злучанымі Штатамі Амерыкі, паколькі ўстанаўленне ўзаемаразумення паміж СССР і ЗША можа аказаць рашаючы ўплыў на аздараўленне ўсёй міжнароднай абстаноўкі. Пры гэтым мы хочам палепшыць адносіны паміж двума нашымі краінамі не за кошт інтарэсаў іншых краін.

Мы ўрачыста заяўляем, сказаў Н. С. Хрушчоў, што наш народ ніколі не думаў і ў будучым не думае ўжываць якія-небудзь сродкі знішчэння, калі наша краіна не падвергнецца нападу з боку імперыялістычных дзяржаў.

Дзяржаўныя дзеячы Злучаных Штатаў Амерыкі і Англіі арганізавалі нядаўна сепаратную сустрэчу, каб шукаць шляхі не да аслаблення напружанасці, а, наадварот, да яе ўзмацнення, да працягвання гонкі ўзбраенняў. Мы хацелі-б, заявіў Хрушчоў, каб адбылася сустрэча на высокім узроўні прадстаўнікоў капіталістычных і прадстаўнікоў соцыялістычных краін з тым, каб на аснове ўліку рэальнай рэчаіснасці і ўзаемаразумення дагаварыцца аб выключэнні вайны як метаду вырашэння міжнародных праблем, спыніць халодную вайну і гонку ўзбраенняў, устанавіць адносіны паміж дзяржавамі на аснове суіснавання, вырашаць спрэчныя пытанні не шляхам вайны, а шляхам перагавораў, шляхам мірнага спаборніцтва ў развіцці эканомікі, культуры, у лепшым задавальненні запытаў чалавека, яго патрэбнасцей.

Н. С. Хрушчоў заявіў далей, што хаця мы перакананы ў тым, што ў выніку новай вайны, калі яна будзе развязана імперыялістычнымі коламі, загіне той лад, які параджае войны, г. зн. капіталістычны лад, і пераможа соцыялістычны лад, мы, комуністы, не імкнемся да перамогі такім шляхам. Мы, комуністы, ніколі не імкнуліся і не будзем імкнуцца да дасягнення сваёй мэты такімі жудаснымі сродкамі, гэта антымаральна і супярэчыць нашаму комуністычнаму светапогляду. Мы зыходзім з таго, што для развіцця соцыялізма войны не патрэбны.

Мы, сказаў у заключэнне даклада Н. С. Хрушчоў, з'яўляемся сведкамі і ўдзельнікамі вялікага ідэйнага і палітычнага ўздыму ў міжнародным комуністычным і рабочым руху. Ідэі XX з'езда КПСС атрымалі шырокую падтрымку братніх комуністычных і рабочых партый. Міжнародны комуністычны і рабочы рух развіваецца пад сцягам пролетарскага інтэрнацыяналізма, пад баявым і слаўным дэвізам «Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!».

Совецкая краіна ўступае ў сваё пятае дзесяцігоддзе. Ясныя і велічныя перспектывы нашага руху ўперад. Комуністычная партыя і совецкі народ накіраваны ў будучыню, іх увага сканцэнтравана на тых грандыёзных задачах комуністычнага будаўніцтва, якія стаяць перад намі. Партыя і народ вырашаюць гэтыя задачы з цвёрдай перакананасцю і глыбокай верай у свае стваральныя сілы, у надыходзячую перамогу комунізма.

(Даклад таварыша Н. С. Хрушчова, выслуханы прысутнымі з вялікай увагай, неаднаразова перапыняўся бурнымі апладысментамі).

Парад воінаў Совецкай Арміі на Краснай плошчы ў Маскве выклікаў захапленне не толькі працоўных сталіцы Совецкай краіны, але і шматлікіх гасцей з краін народнай дэмакратыі і капіталістычных дзяржаў. Першакласная айчынная зброя з'явілася сведчаннем магутнасці соцыялістычнай краіны.

На здымку: парад войск Маскоўскага гарнізона. Ракетная тэхніка і артылерыя на Краснай плошчы.

(Фотахроніка ТАСС).

Добрай дарогі!

Д. ПІНХАСІК

Калі чалавек узыходзіць на гару і бярэ чарговы рубеж, ён спыняецца не толькі перадыхнуць, але і для таго, каб поглядам змерыць пройдзены шлях. І калі ён бачыць пераадоленыя кручы, яго агортвае радаснае захапленне, гордае адчуванне сілы і нястрымнае імкненне хутчэй дасягнуць прывабнай вяршыні.

Так і мы ў святочныя дні, вызваліўшыся ад штодзённых спраў, акінулі ўдумлівым позіркам пройдзены намі саракагадовы шлях, і гордае пачуццё ахапіла кожнага з нас: які круты адолены пад'ём, як многа зроблена, хоць і многа перажыта! Так, вельмі нялёгкім быў наш шлях. Цяжкія выпрабаванні падпільноўвалі нас з першых-жа крокаў. Прыгадаем шалёны націск інтэрвентаў і белагвардзейшчыны, прыгадаем кашчавую руку голаду і страшэнны холад разрухі, прыгадаем дзікія налёты банд і начныя стрэлы кулацтва... Прыгадаем, нарэшце, бai найцяжэйшай з войнаў, якія ведала гісторыя, што адгрымелі нядаўна. І калі прыгадаць, што мы прайшлі праз усе гэтыя пакуты і выпрабаванні, усё гэта пераадолелі, — асабліва выразна ўсведамляеш веліч нашых здзяйсненняў.

Веліч нашых здзяйсненняў наглядна адлюстраваны ў дакладзе таварыша Н. С. Хрушчова на юбілейнай сесіі Вярхоўнага Совета СССР. У кожнай лічбе, у кожным факце відаць нястрымны рух нашай краіны наперад. Як далёка мы адыйшлі ад таго, што было дасягнута старой Расіяй! Сталі ў 1957 годзе выплаўлена больш, чым у 1913 годзе, прыкладна ў дванаццаць разоў, вугалю здабыта больш прыкладна ў шаснаццаць разоў, выпрацавана электраэнергіі больш чым у 100 з лішнім разоў, машын выпушчана больш чым у 200 разоў... Усе параўнанні вылічваюцца дзесяткамі і сотнямі разоў. Ні адна краіна не ведала такіх тэмпаў, ні адзін народ не браў такога разгону! А з чым параўнаць і чым вымераць здабыткі культуры, духоўны рост людзей, узнятых партыяй комуністаў да нябачанай па размаху сіле і натхненню гістарычнай творчасці?

І, нарэшце, вянком нашых перамог і нашай славы з'яўляюцца штучныя спадарожнікі Зямлі, якія робяць сёння свой фантастычны палёт вакол нашай здзіўленай планеты. Штучныя спадарожнікі Зямлі, вестуны міру, якія паляцелі ў Сусвет, атрымалі ўжо дзесяткі розных вобразных назваў, накшталт — «Зара Масквы», «Чырвоная зорка Крэмля», «Маленькі совецкі Месяц» і г. д. Яны прыцягваюць пільную ўвагу ўсяго чалавецтва, толькі пра іх і гаварылі ў святочныя дні ў кожнай совецкай сям'і. Макеты іх неслі перад сабой дэманстранты. І гэта зразумела. Штучныя спадарожнікі—не толькі вялікая перамога совецкай навукі і тэхнікі, а найвялікшы подзвіг волі і розуму ўсяго совецкага народа, увасабленне нашай магутнасці, нашага інтэлекту, бо ажыццявіць смелую мару чалавека аб заваяванні Сусвету мог толькі народ, які стаіць на самым высокім узроўні развіцця і з'яўляецца сапраўдным гаспадаром усіх багаццяў і ўсіх здабыткаў сваёй краіны.

Невымерныя нашы багацці і незлічоныя нашы працоўныя дасягненні. У нашага народа, які стварае гэтыя багацці, ёсць яшчэ адзін клопат—пільна ахоўваць іх. Наш народ — міралюбны народ, добры і сардэчны, ён любіць паэзію мірнай працы і росквіт мірнага жыцця. Але яму ўласціва і мужная цвярозасць розуму. Ёсць на зямлі сілы, якім дым ваенных пажарышчаў прыемнейшы за светлыя ўсмешкі дзяцей. Наш народ не можа не ўлічваць гэтага і трымае порах сухім, трымае сваю армію ў поўнай гатоўнасці. Яркім сведчаннем гэтага з'явіўся кастрычніцкі ваенны парад у Маскве. Буйныя поспехі ў развіцці цяжкай прамысловасці і навукі дазволілі Совецкай краіне забяспечыць свае Узброеныя Сілы ўсімі відамі сучаснай баявой тэхнікі.

На парадзе паказаны ўзоры новага віду артылерыйскага ўзбраення, заснаванага на прынцыпе выкарыстання рэактыўнай сілы. Па Краснай плошчы прайшла калона цяжкай рэактыўнай артылерыі. На ўстаноўках, зманціраваных на аўтамабілях і гусенічных транспарцёрах, — масіўныя снарады. Магутнасць і дальнасць стральбы цяперашняй рэактыўнай артылерыі намнога большая за снарады праслаўленых «кацюш». Артылерыю змянілі ракеты. У нашай арміі ёсць цяпер усе неабходныя ракеты—дальнебойныя, сярэдняга радыуса дзеяння, ракеты бліжняга бою. Створана міжкантынентальная балістычная ракета, здольная лятаць на вельмі вялікіх вышынях і дакладна выходзіць у прызначаны раён. Найноўшыя машыны атрымала на ўзбраенне авіяцыя, невымерна вырасла баявая вывучка ўсіх родаў войск... Совецкія людзі, якія бачылі ваенныя парады ў Маскве, Мінску, Ленінградзе і іншых гарадах, з задавальненнем пераканаліся: наша слаўная армія пільна ахоўвае мірную працу і жыццё народа, яна надзейна стаіць на варце заваёў Кастрычніка.

Заваёвы Кастрычніка — не толькі наш здабытак, гэта вялікі здабытак усяго прагрэсіўнага чалавецтва. Сонца Кастрычніка азарыла ўсе куткі зямнога шара. Яно абудзіла народы Азіі і Афрыкі да барацьбы за незалежнасць, яно асвятляе шлях народам Еўропы і Азіі, якія будуюць соцыялізм, яно натхняе працоўных капіталістычных краін, якія змагаюцца супраць прыгнечання і пагарды, за права жыць чалавечым жыццём.

Ніколі яшчэ, бадай, мы не адчувалі з такой паўнатой усю прыцягальную сілу ідэй Кастрычніка, усю глыбіню адзінства і братэрства, як у гэтыя дні. На нашу ўрачыстасць, як на сваё свята, сабраліся прадстаўнікі працоўных шасцідзесяці адной краіны свету. З высокай трыбуны юбілейнай сесіі Вярхоўнага Совета, з трыбуны інтэрнацыянальнага сходу, які адбыўся ў Лужніках 8 лістапада, яны віталі совецкі народ — першаадкрывальніка новай эпохі, які так бліскуча ажыццявіў адвечную мару чалавецтва і ідзе на чале соцыялістычных калон. Вуснамі мудрага Мао Цзэ-дуна, непахіснага Марыса Тарэза, палымянага Пальміра Тальяцці, бясстрашнай Далорэс Ібаруры, вуснамі выдатных сыноў Індыі і Інданезіі, Англіі і Канады, Туніса і Марока, Мексікі і Эквадора, Ганы і Люксембурга — дзесяткаў блізкіх і далёкіх краін шматмільённая армія працы і прагрэсу выказала любоў да совецкага народа, першай у свеце соцыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян, паклялася ў вернасці ідэям Кастрычніка, ідэям пролетарскага інтэрнацыяналізма. Гэта была хвалюючая маніфестацыя, радасная і натхняючая, бо яна паказала, як многа ў нас сяброў і саратнікаў, якая чыстая і непераадольная праўда Кастрычніка, праўда нашай вялікай справы.

Праўда Леніна, праўда Кастрычніка пераўтварыла жыццё і нашай рэспублікі, нашага народа. Трэба было бачыць гарады і вёскі Совецкай Беларусі ў святочныя дні, упрыгожаныя вуліцы і прыбраных людзей, ззянне электрычных агнёў і радасныя твары дэманстрантаў, каб зразумець, як крылатая маладосць соцыялістычнай явы змяніла аблічча нашай зямлі. Як відаць, многія з нас, кідаючы позірк на прасторы Беларусі, міжволі, у каторы раз, са змешаным пачуццём здзіўлення і гордага задавальнення пыталіся ў сябе: няўжо гэта і ёсць той самы «забыты богам край», які паўставаў толькі некалькі дзесяцігоддзяў назад перад нашым Якубам Коласам, перад старэйшым пакаленнем нашым у сваёй убогай беднасці і цемры? Няўжо адсюль і ўвайшоў у дарэвалюцыйную літаратуру вобраз беларуса, «изможденного лихорадкою, с колтуном в волосах»?

Так, сапраўды цудадзейная сіла народа, разняволенага Кастрычнікам, і воля народа, які вядзе партыя комуністаў — рэвалюцыйная партыя пераўтваральнікаў. Гэтая сіла і гэтая воля ператварылі некалі жабрацкі край у квітнеючую рэспубліку, у край машын і звонкіх песень.

Для таго, каб уявіць, чым стала Беларусь за нашы совецкія гады, даволі было паназіраць за рухам святочных калон на кастрычніцкай дэманстрацыі ў Мінску, прачытаць рапарты працоўных перамог. Трактарабудаўнікі... Звыш трохсот трактароў і больш чым на адзін мільён запасных частак выпушчана імі звыш задання ў перыяд перадсвяточнай працоўнай вахты. Аўтамабілебудаўнікі... Сямідзесяцітысячны аўтамабіль выпушчаны ў перадсвяточныя дні. Станкабудаўнікі, інструментальшчыкі, паліграфісты, стваральнікі матацыклаў і тэлевізараў, падшыпнікаў і гадзіннікаў... Акадэмія навук... Універсітэт... Тэатр оперы і балету... Бясконцым быў паток дэманстрантаў, і што ні працоўны атрад — то сведчанне нашых шчаслівых пераўтварэнняў і нашага небывалага росту.

Тры дні працягвалася ўсенароднае кастрычніцкае свята. Усе дні стаяла пахмурнае надвор'е, часамі нізка слаўся туман. Але незлічоныя кумачовыя сцягі выпраменьвалі такое яркае святло, мноства кветак так пераліваліся фарбамі, весялосць людская была такая вялікая, што здавалася — на змену восені прыйшла вясна і буйнай паводкай разлілася па нашай зямлі. Гэта было незабыўнае свята, і цяпло яго будзе доўга-доўга саграваць нашыя сэрцы.

Прайшлі ўжо чатыры працоўныя дні пятага дзесяцігоддзя Совецкай дзяржавы. Магутны стваральны поступ працягваецца. Наша любімая Радзіма, надзея і апора ўсіх простых людзей свету, нястрымна ідзе наперад, да новых вышынь, да новых вяршынь славы.

Добрай, шчаслівай ёй дарогі!

НОВЫ ФІЛЬМ ПРА НАШУ СТАЛІЦУ

Студыя «Беларусьфільм» выпусціла на экраны рэспублікі невялікі гістарычны нарыс аб Мінску. Перад намі мільгаюць першыя кадры нарыса. Чытаем: «Старонкі гісторыі Мінска».

Амаль 1000 год таму назад нашы продкі расчысцілі сярод лясоў і балот паляну на беразе Свіслачы і пабудавалі замчышча, акапалі яго ровам. З Кіева, Прыбалтыкі і іншых гарадоў пачалі прыбываць купцы. Мясцовыя жыхары мянялі мёд, воск, пушніну на металы, тканіну, упрыгожанні. І назвалі горад «Меньск».

Многія старонкі гісторыі Мінска расказваюць пра рэвалюцыйны рух.

Экран пераносіць нас на шырокі праспект Сталіна. Побач з карпусамі новых будынкаў стаіць невялікі драўляны домік. Штодзённа сюды прыходзяць рабочыя, калгаснікі, студэнты. У гэтым доміку ў 1898 годзе на кватэры чыгуначніка Пятра Васільевіча Румянцава адбыўся першы з'езд РСДРП.

У горадзе многа месц, звязаных з падзеямі першай рускай рэвалюцыі 1905 года і Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Мы бачым большэвіцкія газеты тых дзён, якія выходзілі ў Мінску. Спачатку «Звязда»—яе забараніў Часовы ўрад, потым выходзіць «Молат», і гэту газету закрылі, паявіўся «Буравеснік».

Вестка аб Кастрычніцкай рэвалюцыі дайшла да Мінска ў той-жа дзень. 25 кастрычніка Мінскі Совет рабочых і салдацкіх дэпутатаў, узначалены большэвікамі, узяў уладу ў свае рукі.

Калі будзеце праходзіць міма будынка тэатра імя Я. Купалы — успомніце, што тут адбыўся першы з'езд Советаў рабочых, сялянскіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў Беларусі. Совецкая Беларусь прыняла сваю першую Канстытуцыю і ўступіла ў дружную сям'ю соцыялістычных рэспублік. Але не драмалі і ворагі. Пачалася інтэрвенцыя. Лепшых сыноў паслала партыя на Заходні фронт. Кадры хронікі тых год паказваюць Міхаіла Іванавіча Калініна, які праводзіць агляд войск Заходняга фронта.

Пачаліся гады напружанага будаўніцтва, ішла барацьба за новую Беларусь, за новы Мінск. На экране хроніка вялікага даваеннага будаўніцтва — пуск першага трамвая, адкрыццё Клінічнага гарадка, Дома друку.

У саракавым годзе ў Мінску, дзе да рэвалюцыі не было ні адной беларускай школы, ні адной вышэйшай навучальнай установы, налічвалася 46 школ, 23 тэхнікумы, 10 інстытутаў і універсітэт.

Але вось на экране—выбухі бомб, гараць дамы, забітыя людзі. У лагер смерці ператварылі фашысты нашу сталіцу. Горад не скарыўся — усюды кіпела барацьба.

Кадры нямецкай хронікі паказваюць нам Мінск гадоў акупацыі: усюды калючы дрот, які апярэзваў кварталы, эсэсаўцы з аўтаматамі. Але ніякія агарожы не маглі абараніць фашыстаў ад караючай рукі народа. І вось настаў доўгачаканы дзень — 3 ліпеня 1944 года над Мінскам быў узняты чырвоны сцяг вызвалення.

У фільме скарыстаны кадры з перыядычнай хронікі і часопісаў «Совецкая Беларусь». Уваскрэслі многія хвалюючыя падзеі пасляваеннага аднаўлення сталіцы: ленінградцы прыслалі мінчанам свой падарунак — некалькі трамваяў, пачалося будаўніцтва трактарнага завода.

І вось мы бачым ужо сённяшні Мінск, яго шырокія праспекты і вуліцы, карпусы новых заводаў і жылых дамоў. Ідзе напружанае мірнае жыццё.

Р. ЯСІНСКІ.

«Старонкі гісторыі Мінска»—сцэнарый М. Горцава, П. Шамшура. Рэжысёр П. Шамшур, аператар І. Пікман, тэкст песні А. Бачылы. Вытворчасць кіностудыі «Беларусьфільм», 1957 г.

На здымку: кадр з кінофільма «Старонкі гісторыі Мінска», на якім паказаны старыя члены партыі (злева направа) **Ф. Лазоўскі, С. Макарэвіч, А. Рося, В. Седых, Т. Баранаў і П. Крэсік.**

Закладка помнікаў дзеячам партыі

З імем М. І. Калініна, М. В. Фрунзе і А. Ф. Мяснікова звязаны многія гістарычныя падзеі на Беларусі ў гады грамадзянскай вайны і Кастрычніцкай рэвалюцыі. Многія жыхары Мінска, Гомеля, Барысава з хваляваннем успамінаюць свае сустрэчы з выдатнымі дзеячамі Комуністычнай партыі і Совецкага ўрада.

Шануючы памяць барацьбітоў рэвалюцыі, працоўныя сталіцы Беларусі ў дні кастрычніцкіх свят вырашылі закласці помнікі. Сотні рабочых, служачых, моладзі горада сабраліся на праспекце імя Сталіна, супраць уваходу ў батанічны сад. Тут быў закладзены помнік М. І. Калініну.

На невялікай плошчы каля Заходняга маста адбылася закладка помніка А. Ф. Мяснікову, які ў кастрычніцкія дні быў арганізатарам Совецкай улады ў Беларусі.

У Фрунзенскім раёне закладзены помнік М. В. Фрунзе.

Велічныя, радасныя змены

У гэтыя знамянальныя дні, калі ўвесь наш народ урачыста адзначаў 40-ю гадавіну Совецкай улады, я з гордасцю за поспехі сваёй Радзімы азіраўся на пройдзены мною жыццёвы шлях.

У сям'і селяніна-бедняка нас было трое малых. Які лёс чакаў гэтых заўсёды галодных і разутых дзяцей? Трэба было ўсё жыццё батрачыць, а ніщчымны хлеб — горкі і косткай застраваў у горле.

Відаць, так і было-б, калі-б не Кастрычніцкая рэвалюцыя, якая нязгасным сонечным праменнем асвятліла жыццё працоўнага чалавека. У гэты памятны год нарадзіўся і я — просты сялянскі хлапчук.

У нашай вёсцы ў сялянскай хаце ў той час кніга была вялікай рэдкасцю. Часцей за ўсё, калі і траплялася яна пад рукі, дык гэта была царкоўная кніжка.

А наша родная Совецкая ўлада зрабіла інакш. У цэнтры ўвагі — чалавек і клопаты аб ім. І вось мой брат, я і сястра пайшлі вучыцца ў школу. Сястра цяпер працуе настаўніцай. Я закончыў Рэспубліканскую партыйную школу, а пасля завочна — Вышэйшую партыйную школу ў Маскве. Брат мой працуе на заводзе. Такім чынам, уся наша сям'я выйшла, як кажуць, у людзі. Ды хіба мы выключэнне? Такіх мільёны.

Сапраўдная культурная рэвалюцыя адбылася ў нашай краіне. Кніга, газета, радыё трывала ўвайшлі ў быт совецкага чалавека. Цяпер толькі ў нашай вобласці працуе 1460 масавых бібліятэк з кніжным фондам звыш двух з палавінаю мільёнаў экземпляраў.

Я шчыра ўдзячны сваёй Радзіме, якая адкрыла народу дарогу да невычэрпнай крыніцы ведаў — кнігі.

Н. ВІТКОЎСКІ,
дырэктар мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна.

Па святочных канцэртных залах

Калі совецкія людзі адзначаюць усенародную ўрачыстасць або калі хто-небудзь з іх наладжвае сямейнае свята, яны не могуць абыйсціся без музыкі, без вясёлых песень і задорных частушак. Так было і ў час радаснай сустрэчы саракагоддзя Вялікага Кастрычніка. Над калонамі дэманстрантаў высока луналі баявыя рэвалюцыйныя песні-маршы, з якімі яшчэ нашы дзяды і бацькі ішлі на штурм царскага самаўладства, а з канцэртных эстрад і ў кругу сям'і за святочным сталом гучалі пявучыя народныя мелодыі і масавыя песні совецкіх кампазітараў.

У дні кастрычніцкіх урачыстасцей гасцінна расчыніліся дзверы тэатраў і канцэртных залаў Мінска, раённых дамоў культуры і клубаў — калі ласка, таварышы, заходзьце, адпачывайце і весяліцеся! І сапраўды, народная весялосць усюды лілася цераз край: непаседлівая моладзь і ўбеленыя сівізною людзі ішлі ў танцы, пачыналі шумныя масавыя гульні.

7 і 8 лістапада ў Беларускім тэатры оперы і балету праводзіліся канцэрты-балы. Тут мінчане маглі не толькі паслухаць і паглядзець выступленні нашых майстроў мастацтва, але і, пакінуўшы ў час антракту глядзельную залу, патанцаваць у прасторным тэатральным файэ. Святочныя вечары моладзі, у тым ліку для праслаўленых мінскіх аўтазаводцаў, адбыліся ў Палацы культуры прафсаюзаў.

У памяшканні акруговага Дома афіцэраў Беларуская дзяржаўная эстрада тры вечары паказвала сваю святочную канцэртную праграму. Вось пра яе і варта пагаварыць больш падрабязна. Чаму менавіта ўзнікла такая неабходнасць? Папершае, не сакрэт, што эстрадныя артысты не так ужо часта абнаўляюць свой рэпертуар (а тут раптам цэлая новая праграма!), ды і да таго-ж, як паведамлялі афішы, гэта быў не проста зборны канцэрт, а эстрадна-тэатралізаванае прадстаўленне ў двух аддзяленнях. Натуральна, што цікавасць у публікі яшчэ больш узрасла.

Паколькі гаворка ідзе пра вялікае эстраднае прадстаўленне, дык, нам здаецца, для яго павінен быў быць напісаны спецыяльны сцэнарый, у якім усе мастацкія нумары былі-б сюжэтна звязаны паміж сабой, а не выглядалі ўстаўнымі, сшытымі на «жывую нітку». Тэатралізаванае-ж прадстаўленне нашай эстрады «Гэтых дзён не змоўкне слава» нагадвае звычайны мантаж або літаратурна-музычную кампазіцыю.

Тое, што дапушчальна ў самадзейнасці, нельга дараваць вялікаму прафесіянальнаму калектыву. Першая спроба нашай эстрады стварыць тэатралізаванае прадстаўленне не зусім удалася таму, што рэжысёр С. Гурыч не зрабіла пастаноўку на арыгінальным матэрыяле, а абмежавалася падборам у большасці выпадкаў даўно вядомых вакальных твораў, вершаў совецкіх паэтаў і драматычных урыўкаў. Гэтая работа не вызначаецца навізной рэжысёрскай задумы, няма ў ёй і свежых знаходак. Навошта спатрэбілася рэжысёру разыгрываць з акцёрамі нешта накшталт эстраднага «пралога» з калектыўнымі танцамі, спяваннем і нават акрабатычным эцюдам? Хіба толькі для таго, каб папярэдне пазабаўляць і насмяшыць публіку. І глядачы сапраўды былі задаволены «Беларускім танцам», добра выкананым артыстамі М. Сцепанец і Я. Хворастам, сатырычнымі куплетамі «Вось гэта невядома», напісанымі артыстам Г. Дзідэнкам, які ён-жа і выконвае.

Але затое само «абазрэнне» (так значылася ўжо ў праграме) на тэму гераічнага мінулага нашага народа некуды адышло на другі план. Нельга лічыць удалай пастаноўку двух танцавальных пантамім «Развітанне» і «Бітва», і выкананы яны былі даволі невыразна. Адзінае, што радуе — гэта ўдзел у канцэртнай праграме маладзёжнага эстраднага аркестра, які пад кіраўніцтвам дырыжора і кампазітара Ю. Бяльзацкага гучыць зладжана і мякка, не заглушаючы галасоў салістаў і чытальнікаў. Заслугоўваюць увагі і дзве песні Ю. Бяльзацкага «Аб саракагоддзі» і «Развітальная» (словы М. Алтухова), спецыяльна напісаныя да свята.

Калі ў першым аддзяленні, пабудаваным у форме эстраднага прадстаўлення, пры ўсіх яго недахопах яшчэ адчуваецца нейкая работа пастаноўшчыка, дык да другога аддзялення рэжысёр амаль не дакрануўся. Другое аддзяленне — збор звычайных канцэртных нумароў, з якіх адны былі выкананы лепш, другія горш. Напрыклад, добрай манерай выканання і музычнасцю парадаваў вакальны дуэт у складзе В. Александровіч і В. Лісneўскай, чаго нельга сказаць пра спявачку Т. Ванецян. Валодаючы нядрэннымі вакальнымі магчымасцямі, яна карыстаецца даволі пасрэдным рэпертуарам, накшталт песенькі «Вішнёвы сад». Хацелася-б параіць і канферанс'е Н. Шышкіну трымаць сябе на сцэне больш сціпла. і таксама значна абнавіць свае рэпрызы і жарты.

Мы расказалі пра тое, што адбывалася ў юбілейныя дні ў канцэртных залах Мінска. Дзесяткі выязных канцэртаў прайшлі ў гарадах і раённых цэнтрах рэспублікі. Бабруйчане змаглі пазнаёміцца з новай праграмай беларускага народнага хору пад кіраўніцтвам Г. Цітовіча. У Маладзечна выязджала брыгада артыстаў пры ўдзеле заслужаных артыстаў БССР Ю. Арончык і А. Трэпеля. У Асіповічах выступалі народная артыстка БССР С. Друкер і заслужаны артыст рэспублікі Б. Кудраўцаў з групай артыстаў розных жанраў.

Г. ЗАГАРОДНІ.

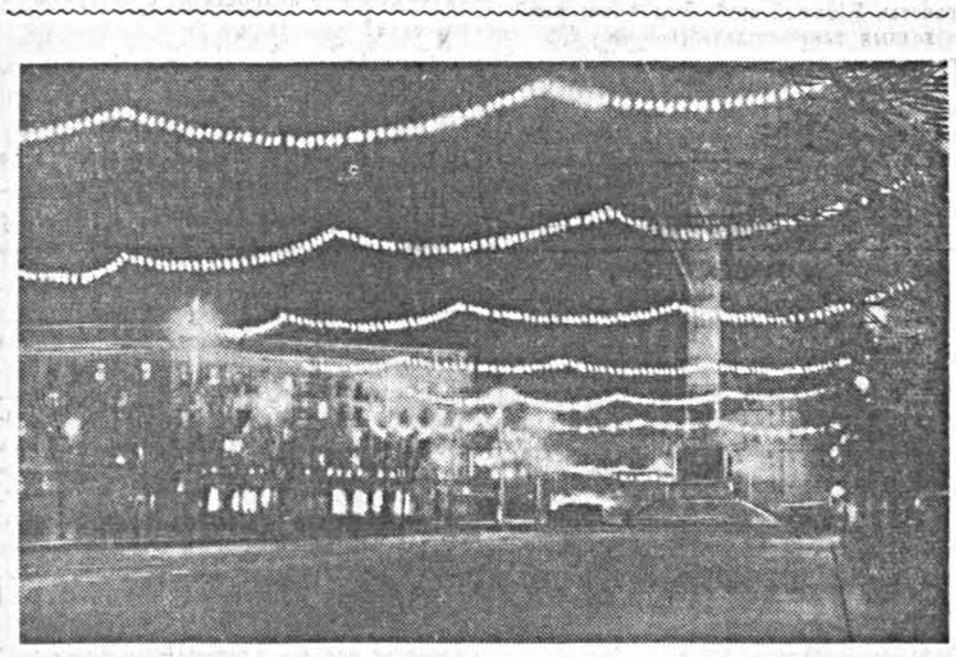

МІНСК. Від на Круглую плошчу ў святочныя дні. Фото Ул. Крука.

Хроніка культурнага жыцця

Вялікая афіша, якая вісела на тэрыторыі мінскай фабрыкі «Комунарка», абвяшчала, што на фабрыку прыязджаюць артысты тэатра юнага гледача. У прызначаны час, калі першая змена скончыла працу, а другая змена прыходзіла на фабрыку, новы клуб быў запоўнены рабочымі, служачымі і інжынерна-тэхнічнымі работнікамі.

Дырэктар тэатра Ул. Стэльмах расказаў аб творчым шляху маладога калектыву.

Канцэрт пачаўся выступленнем аркестра тэатра, які выканаў уверцюры да спектакляў «Юныя мсціўцы» і «Прыгоды Чыпаліна». Затым выступілі артысты Р. Маленчанка, Г. Ручымскі. Ю. Флейбо, В. Фёдараў і інш. Яны прачыталі ўрыўкі з твораў совецкіх пісьменнікаў, выканалі сольныя нумары.

□

Цікавую работу праводзіць у гэтыя дні Свіслацкі раённы Дом культуры. Тут працуюць харавы, драматычны, танцавальны гурткі, гурток народных інструментаў. У іх прымаюць удзел каля ста чалавек.

У раённым Доме культуры кожны вечар праводзіцца якое-небудзь мерапрыемства. З поспехам прайшоў вечар сустрэчы з удзельнікамі грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. Удзельнікі мастацкай самадзейнасці выступілі з літаратурна-музычным мантажом «Слава КПСС».

Цікава прайшлі тры вечары пытанняў і адказаў, а таксама віктарыны на бытавыя, літаратурныя і музычныя тэмы.

Пры Доме культуры працуе агітмастацкая брыгада, якая за апошні час дала 26 канцэртаў у калгасах і МТС раёна.

□

Усерасійскае гастрольна-канцэртнае аб'яднанне наладзіла канцэрты І. Балоціна ў гарадах Запаляр'я і Усходняй Сібіры. Беларускі спявак выступіў перад шахцёрамі і гарнякамі Нарыльска і будаўнікамі Брацкай ГЭС. Канцэрты І. Балоціна адбыліся ў палацах культуры і рабочых клубах гарадоў Ангарска, Шэлехава, Крывашчокава. Гэтыя выступленні былі арганізаваны па запрашэнню Іркуцкай і Новасібірскай філармоній.

Праграма канцэртаў складалася з оперных арый, песень беларускіх кампазітараў, рускіх народных песень, твораў совецкіх аўтараў.

У бліжэйшы час І. Балоцін дасць канцэрты для працаўнікоў Алтая, томскіх студэнтаў і зімоўшчыкаў вострава Дзіксан. У канцэртах беларускага спевака прымае ўдзел піяніст М. Брохэс (Масква).

□

Калектыў Столінскага краязнаўчага музея значна пашырыў экспазіцыю. У аддзеле прыроды прадстаўлены новыя дырамы, макеты і экспанаты.

Цікавым будзе аддзел, які адлюструе совецкі перыяд. Работнікамі музея сабраны каштоўныя дакументы і фатаграфіі часоў грамадзянскай вайны на Століншчыне. Многа цікавага паведамілі ўдзельнікі рэволюцыі ў Заходняй Беларусі, якія гасцілі на Століншчыне: былы старшыня павятовага рэўкома Г. Астроўскі, камандзір партызанскага атрада М. Вішнеўскі, які ў 1918 г. уваходзіў у склад рэволюцыйнага камітэта па кіраўніцтву рэволюцыйным рухам на Палессі, А. Ляпешка — удзельнік выпуску падпольнай рэволюцыйнай газеты «Каладнянскае рэха».

Уяўляюць цікавасць фатаграфіі ўдзельнікаў рэволюцыйных падзей 1917—1920 гг.

□

Два гады назад у пятай паляводчай брыгадзе калгаса імя Сталіна Жалудоцкага раёна адкрылася бібліятэка. Цяпер яна налічвае больш двух тысяч тамоў кніг. Імі карыстаюцца 140 чытачоў. Сярод чытачоў многа пажылых калгаснікаў. Усе яны любяць мастацкую літаратуру, многа чытаюць.

Так, 66-гадовы калгаснік П. Дуброўнік прачытаў у гэтым годзе 40 кніг. Сярод іх «У добры час» І. Шамякіна, «Дні і ночы» К. Сіманава, «Мінскі напрамак» І. Мележа, «Таямнічы востраў» Ж. Верна і іншыя.

Па некалькі дзесяткаў кніг прачыталі калгаснікі Ю. Савашынскі, С. Каляда, А. Крупіца і іншыя.

Новы абласны альманах

Нядаўна ў нашай рэспубліцы толькі магілёўскія літаратары маглі гаварыць аб кнізе сваіх твораў. А ўжо цяпер амаль ва ўсіх абласцях выпускаюцца альманахі. Не так даўно вышаў з друку «Нёман»—зборнік твораў гродзенскіх паэтаў і пісьменнікаў. Цяпер паявілася новая кніга «Нарач», падрыхтаваная членамі маладзечанскага літаратурнага аб'яднання. Абласныя літаратурныя аб'яднанні выпускам раду альманахаў палажылі пачатак добрай справе. Вакол гэтых выданняў збіраюцца маладыя літаратурныя кадры. Іх трэба любоўна вырошчваць, уважліва працаваць з імі.

У маладзечанскай абласной газеце «Чырвоны сцяг» часта змяшчаюцца літаратурныя старонкі, друкуюцца творы маладых паэтаў, празаікаў, крытыкаў.

І вось перад намі вынік творчай працы—першая кніжка альманаха «Нарач». Тут выступаюць людзі розных узростаў, розных прафесій і занняткаў: брыгадзір будаўнікоў Яўген Абрамовіч і калгасны бухгалтар Дзмітры Пучынскі, інжынер Андрэй Судас і журналіст Міхась Квочкін, калгасніца Ганна Новік і юрыст Аляксандр Гурко, сельскі настаўнік Сцяпан Яцукевіч і былы рабочы фабрыкі гармонікаў, зараз студэнт Беларускага дзяржаўнага універсітэта Ігар Жулега, культработнік Віктар Носаў і пенсіянер Мікола Пужэвіч і іншыя.

У гэтым, бадай, адна з першых заслуг рэдкалегіі альманаха. 32 аўтары выступілі ў ім са сваімі творамі. Добра і тое, што ў альманах увайшлі творы розных літаратурных жанраў: вершы і апавяданні, байкі і гумарэскі, успаміны і нарысы. Яны невялікія па памерах, актуальныя па тэматыцы.

Найбольшае месца ў «Нарачы» адведзена паэзіі. Сярод паэтаў большасць з самой Маладзечаншчыны — Г. Новік, Ф. Ізмайлаў, А. Харкевіч, М. Карпенка і іншыя.

Вялікую нізку вершаў на рускай мове змясціў Аляксандр Харкевіч. Свае творы ён прысвяціў правадыру і настаўніку В. І. Леніну, Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэволюцыі, памяці Янкі Купалы.

Розныя па мастацкіх вартасцях творы маладога рускага паэта Фёдара Ізмайлава. Да ліку найбольш удалых яго вершаў можна, на нашую думку, аднесці верш «Походных песен не забыли мы».

Асобныя-ж вершы маладога паэта расцягнутыя, апісальныя.

Большасць твораў Міхася Карпенкі, змешчаных у альманаху, друкавалася ў газетах. Аб тым, што малады паэт спрабуе знайсці свой голас, сведчыць яго верш «Трэці».

Да лепшых у альманаху трэба аднесці вершы Ганны Новік «Кут Радзімы», Ірыны Палер «За падручнікам геаграфіі», Барыса Карташова «Шкляр». Важна падкрэсліць тое агульнае, што характэрна для паэтычных твораў, змешчаных у альманаху,—імкненне маладых паэтаў адгукацца на шматгранныя падзеі нашага жыцця, жаданне паказаць вялікія будні совецкага народа. Маладыя паэты ўслаўляюць мірную стваральную працу совецкіх людзей.

У альманаху змешчана апавяданне «Гуманіст» беларускага пісьменніка А. Чарнышэвіча, які жыве і працуе ў вобласці. Яно такога-ж памеру, як і другія апавяданні, але напісана спрактыкаванай рукою. Аўтар умела стварыў вобраз на першы погляд чалавечнага Мефодзія Паўлавіча, а ў сапраўднасці нягодніка, недастойнага члена нашага грамадства. Апавяданне «Гуманіст»—самае лепшае ў альманаху.

Лёсу маладых людзей прысвечана апавяданне Міколы Гроднева «Акадэмія». Сябры Лёня і дзяўчына Слава вучыліся разам. Іх школьная дружба перарастала ў каханне. І вось школа закончана. Лёня паступіў вучыцца ў сельскагаспадарчую акадэмію, а Слава не вытрымала экзаменаў. Яна з болем у душы перажывае гэта. Ёй таксама цяжка расставацца з Лёнем. Але той не хоча бачыць пакут дзяўчыны. Прыехаўшы на канікулы «каржакаваты студэнт, будучы аграном Міхась Калыба» раіць Славе «вырасціць у калгасе добры хлеб, лён. Потым і паступіць лягчэй».

Далей аўтар расказвае, якія няўдачы сустрэлі Славу ў першы год яе работы ў ільнаводчым звяне, як яна пасля дапамогі сакратара партыйнай арганізацыі перамагае цяжкасці. Пасля заканчэння акадэміі прыязджае працаваць у калгас і Міхась. Ён пакахаў Славу. Але яму здавалася, што ва ўсім перашкодай стаў Лёня. Міхась вырашыў пераехаць у другі калгас. Але хутка ўзаемаадносіны герояў высвятляюцца, Слава застаецца з Міхасём, Лёня асуджаецца аўтарам.

Чытаючы гэтае апавяданне, успамінаеш адразу штосьці знаёмае, недзе чутае—на такую тэму і ў такім плане напісана нямала. Аўтару не заўсёды ўдаецца раскрыць духоўнае аблічча сваіх герояў, пераканаўча вытлумачыць іх паводзіны. А між тым Гроднеў, безумоўна, здольны літаратар.

Патрыятычным справам совецкіх людзей у дні Вялікай Айчыннай вайны прысвечана апавяданне Міхася Квочкіна «Лябёдушка».

Нядрэнна напісана апавяданне Міхаіла Чапрасава «Стары знаёмы».

У раздзеле «Нарысы, артыкулы, успаміны» апублікаваны цікавыя артыкулы А. Ф. Хацкевіча «Герой Кастрычніцкай рэволюцыі» пра выдатнага дзеяча Комуністычнай партыі і Совецкай дзяржавы Ф. Э. Дзержынскага і «Вялікі пясняр чалавека працы» М. Е. Ермаловіча пра народнага паэта Беларусі Янку Купалу.

Пра слаўнага сына нашага народа Мікалая Гастэлу расказаў у сваіх успамінах Г. С. Лысоў.

У альманаху надзвычай мала месца адведзена нарысу. Змешчаны толькі два нарысы—Е. Рыкліна і Ф. Ізмайлава «Чалавек і сцяг» і А. Сочнева «Мары збываюцца».

Літаратары Маладзечаншчыны зрабілі нядрэнны пачатак. Застаецца пажадаць ім далейшых поспехаў і большай патрабавальнасці да сябе.

М. ДАСТАНКА.

Выданне твораў беларускіх пісьменнікаў у Чэхаславакіі

Шырокаму колу чэшскіх чытачоў добра вядомы імёны беларускіх празаікаў і паэтаў—Я. Купалы, Я. Коласа, К. Крапівы, П. Глебкі, П. Броўкі, М. Танка, А. Куляшова, Я. Брыля, П. Панчанкі і многіх іншых, таму што іх творы яны могуць чытаць на сваёй роднай мове.

За апошнія гады выдавецтвамі Чэхаславакіі выпушчаны ў свет анталогія беларускай паэзіі, аповесць Я. Брыля «У Забалоцці днее» і аповесць Т. Хадкевіча «Вяснянка», а ў бягучым годзе—апавяданне З. Бядулі «Тры пальцы».

Цяпер выдавецтвамі «Свет совету» і «Наша войска» перакладзены на чэшскую мову трылогія Я. Коласа «На ростанях» і раман І. Мележа «Мінскі напрамак». Гэтыя творы будуць выдадзены ў 1958 г.

Е. М. Даніловіч

Беларускае мастацтва панесла цяжкую страту. Памерла адна з вядучых артыстак Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра, член КПСС, заслужаная артыстка БССР Елена Мікалаеўна **Даніловіч.**

Творчы шлях Е. М. Даніловіч пачала ў 1925 г.

Большая частка творчай дзейнасці Е. М. Даніловіч прайшла ў Беларусі. За 32 гады служэння мастацтву артыстка стварыла галерэю сцэнічных вобразаў: Васу Жэлезнову ў аднайменнай горкаўскай п'есе, Мальвіну ў п'есе «Несцерка» Вольскага, Гурмыжскую ў п'есе Астроўскага «Лес», пані Яндрыхоўскую ў п'есе «Партызаны» Крапівы, Мурзавецкую ў п'есе Астроўскага «Ваўкі і авечкі», Забеліну ў п'есе Пагодзіна «Крэмлёўскія куранты» і рад іншых.

Беларускі ўрад высока ацаніў шматгадовую дзейнасць Елены Мікалаеўны, прысвоіўшы ёй званне заслужанай артысткі рэспублікі.

Светлая памяць пра таленавітую артыстку і добрага таварыша доўга будзе жыць у сэрцах гледачоў.

Міністэрства культуры БССР, прэзідыум Беларускага тэатральнага таварыства.

Гісторыя Мінска

Так называецца кніга, якая выйшла ў выдавецтве Акадэміі навук БССР. Яе падрыхтавалі навуковыя супрацоўнікі Інстытута гісторыі Акадэміі навук.

Кніга ахоплівае перыяд ад часоў заснавання Мінска да нашых дзён. Асабліва цікавы першы раздзел, у якім расказваецца аб старажытным перыядзе горада. Пры яго напісанні навуковыя супрацоўнікі выкарысталі матэрыялы археалагічных экспедыцый на мінскім Замчышчы, летапісы і архіўныя матэрыялы.

Другія раздзелы, прысвечаныя гісторыі горада ў совецкі перыяд, расказваюць аб развіцці эканомікі і культуры сталіцы. У кнізе змешчаны фотаздымкі дзеячоў беларускай культуры і мастацтва.

Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР пачаў збіраць архівы Трэцяга беларускага дзяржаўнага тэатра і дзеяча беларускага мастацтва Ул. І. Галубка.

Усіх асоб, якія маюць матэрыялы, звязаныя з дзейнасцю гэтага тэатра і яго кіраўніка Ул. Галубка (п'есы, пісьмы, фатаграфіі і г. д.), просяць прадставіць іх ці паведаміць аб іх наяўнасці сектару гісторыі тэатра, кіно і музыкі інстытута.

Адрас інстытута: Мінск, праспект імя Сталіна, 108.

Інстытут мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН БССР.

Культурныя сувязі Беларусі з зарубежнымі краінамі

Абмен культурнымі каштоўнасцямі паміж народамі — састаўная частка палітыкі мірнага суіснавання дзяржаў з рознымі сацыяльнымі сістэмамі. Рост міжнароднага аўтарытэту Беларускай ССР, росквіт яе эканамічных і духоўных сіл выклікаюць жывую цікавасць да яе ў зарубежных краінах.

Пашыраюцца і ўмацоўваюцца, становяцца глыбейшымі і больш разнастайнымі па форме культурныя сувязі нашай рэспублікі з заграніцай. Яны распаўсюджваюцца на многія краіны свету. У ліку гэтых краін — суседняя Польшча і далёкі Кітай, Балгарыя і Японія, Венгрыя і Канада, Швецыя і Чэхаславакія, Індыя, В'етнам, Румынія, Карэя, Манголія, Англія, Германская Дэмакратычная Рэспубліка і многія іншыя дзяржавы.

Адзін з паказчыкаў цікавасці, якая праяўляецца за рубяжом да Совецкай Беларусі, — наведанне рэспублікі зарубежнымі дэлегацыямі. У мінулым годзе ў БССР пабывала звыш 50 зарубежных дэлегацый і калектываў, у тым ліку дэлегацыі Інда-Совецкага культурнага таварыства і Таварыства японa-совецкай дружбы, група італьянскіх партызан, журналісты з Францыі і Карэйскай Народна-Дэмакратычнай Рэспублікі, работнікі народнай асветы Чылі і Югаславіі, амерыканскія будаўнікі, ісландскія прафсаюзныя дзеячы. Рэспубліку наведала звыш 500 замежных турыстаў.

Сёлета колькасць іншаземцаў, якія наведалі Беларусь, значна вырасла. Апроч рознага характару дэлегацый, спартыўных, канцэртных і тэатральных калектываў, у Мінску гасцявалі каля тысячы зарубежных удзельнікаў VI Сусветнага фестывалю моладзі і студэнтаў з многіх краін свету, у тым ліку і з краін Афрыканскага кантынента.

Цёпла і гасцінна сустракае беларускі народ зарубежных гасцей. Ім прадастаўляецца шырокая магчымасць знаёміцца з жыццём рэспублікі, сустракацца і гутарыць з рабочымі, калгаснікамі, навуковымі, дзеячамі навукі і культуры, служыцелямі цэркваў. Замежныя госці бываюць на прадпрыемствах, новабудоўлях, у калгасах, навучальных установах, навукова-даследчых інстытутах, дзіцячых установах, у кватэрах рабочых і служачых, дамах калгаснікаў.

Цёплыя водгукі пакідаюць зарубежныя госці аб наведанні Совецкай Беларусі.

«Мы заўсёды будзем памятаць дні, праведзеныя ў Беларусі, — піша кіраўнік дэлегацыі Інда-Совецкага культурнага таварыства Раджні Патэль. — Нам прынесла вялікую радасць знаёмства з дасягненнямі беларускага народа. Мы ў захапленні ад сустрэчы з героямі-партызанамі. Нас глыбока кранулі цёплыя, сяброўскія пачуцці, якія ўсюды праяўляліся да Індыі».

А вось заява кіраўніка дэлегацыі Таварыства японa-совецкай дружбы прафесара Хара Хісай-хіра:

«Нас кранула сустрэча з людзьмі Совецкай Беларусі. Мы сустракаліся з імі ў вёсках і гарадах — і ўсюды нам аказвалі цёплы і сяброўскі прыём. Мы верым і ведаем, што совецкі народ хоча міру і імкнецца да яго. Па сваёй прыродзе японскі народ міралюбівы, і мы хочам, каб не было сварак і спрэчак, каб перамог мір».

Член гэтай дэлегацыі, журналістка і грамадскі дзеяч Японіі Кейко Сімідзу сустракалася ў Мінску з групай жанчын горада. Расказваючы аб гэтай сустрэчы на старонках японскага часопіса «Сэкай Сюдзё», пані Сімідзу пісала:

«Сустрэча з жанчынамі Мінска вылілася ў шчырую гутарку. дзе не было ўрачыстых прамоў, але была адкрытая, сардэчная размова. Яна засталася ў маёй памяці як адзін з самых прыемных успамінаў аб паездцы ў Совецкі Саюз. Мне здаецца, я пазнала тут многае не толькі аб жыцці жанчын Мінска, але і аб розных баках жыцця совецкіх жанчын увогуле... У Совецкім Саюзе не існуе так званага жаночага пытання, якое ўзнікла ў выніку няроўнасці паміж багатымі і беднымі, паміж мужчынам і жанчынай... У Совецкім Саюзе адыйшлі ў нябыт тыя хвалюючыя ў нас кожную жанчыну праблемы, пра якія японскія жанчыны гавораць са слязамі на вачах на канферэнцыях японскіх маці».

Незабыўнае ўражанне пакідае ў нашых зарубежных гасцей Мінск, аб чым яны з захапленнем расказваюць у сваіх водгуках, пісьмах і артыкулах, надрукаваных у сябе на радзіме.

Усё часцей выязджаюць у зарубежныя краіны дзеячы культуры Беларусі—вучоныя, пісьменнікі, скульптары, артысты, работнікі асветы, спартсмены, прадстаўнікі прафсаюзаў, маладзёжных арганізацый і г. д.

З кожным годам пашыраюцца сувязі Акадэміі навук БССР з зарубежнымі навуковымі арганізацыямі і ўстановамі. Больш ста навуковых цэнтраў за мяжой абменьваюцца выданнямі з Акадэміяй навук БССР. Сярод іх — Оксфардскі універсітэт у Англіі, Індыйскі нацыянальны інстытут у Дэлі, нацыянальная Акадэмія навук у Рыме. дзяржаўны універсітэт у штаце Огайо (ЗША), Каралеўская сельскагаспадарчая школа ў Стакгольме, Польская Акадэмія навук, Французскі інстытут у Парыжы... У 1956 годзе бібліятэка АН БССР атрымала з-за рубяжа 2.465 экземпляраў навуковых выданняў і паслала ў розныя краіны 944 экземпляры кніг.

Асабліва актыўны навуковы абмен праводзіцца паміж вучонымі Беларусі і суседняй Польшчы. Каля трыццаці навуковых і культурных устаноў ПНР падтрымліваюць сувязь з нашымі вучонымі. Цеснае супрацоўніцтва, у прыватнасці, ажыццяўляецца паміж інстытутамі гісторыі АН БССР і Польскай Акадэміі навук. Яны абменьваюцца планамі работ і навуковымі працамі. Інстытут гісторыі ПАН прыслаў рад каштоўных архіўных матэрыялаў для манаграфіі «Гісторыя горада Мінска». Па просьбе польскіх калег беларускія вучоныя ўдзельнічалі ў абмеркаванні макетаў двух першых тамоў шматтомнага выдання «Гісторыя Польшчы». Інстытут гісторыі АН БССР атрымаў з Польшчы дакументы па гісторыі рэволюцыйнага руху на тэрыторыі Беларусі.

Вялікі навуковы абмен з зарубежнымі ўстановамі ажыццяўляе кафедра тэхналогіі шкла Беларускага політэхнічнага інстытута, якой кіруе прафесар М. А. Безбародаў. Ёю ўстаноўлена сувязь з інтытутам металургіі і керамікі Акадэміі навук Кітая. Кафедрай атрыманы ўзоры старажытнага балгарскага шкла IX—XIII стагоддзяў ад Балгарскай Акадэміі навук. Вядзецца перапіска з кафедрай тэхналогіі сілікатаў хіміка-тэхналагічнага інстытута ў Сафіі.

Прафесар Безбародаў устанавіў навуковы кантакт з прэзідэнтам міжнароднай камісіі па шклу прафесарам В. Тэрнерам, амерыканскім вучоным Р. Смітам (горад Арпінгтон), прафесарам П. Брэмандам (інстытут шкла, Парыж), прафесарам Вандэкапелем (бельгійскі інстытут шкла) і радам іншых вучоных за рубяжом.

Значны абмен навуковай інфармацыяй з зарубежнымі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі праводзіцца Белдзяржуніверсітэтам, Беларускай сельскагаспадарчай акадэміяй і іншымі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі рэспублікі.

Значную ролю ў развіцці культурных сувязей Беларусі з зарубежнымі краінамі адыгрывае абмен кнігамі, перыядычнымі выданнямі, кінофільмамі, фотаматэрыяламі, музычнымі выданнямі, грампласцінкамі і г. д. Толькі на працягу мінулага года Беларускае таварыства культурнай сувязі з заграніцай атрымала з-за мяжы 1.708 экземпляраў кніг, 83 назвы (гадавых камплектаў) часопісаў, 320 назваў музычных выданняў, 122 фотавыстаўкі, некалькі дакументальных кінофільмаў і інш.

У сваю чаргу Беларускае таварыства культурнай сувязі з заграніцай па просьбе зарубежных арганізацый накіравала за мяжу 5.050 экземпляраў мастацкай, мастацтвазнаўчай, навуковай, грамадска-палітычнай і іншай літаратуры, 65 гадавых камплектаў часопісаў, звыш тысячы твораў беларускай вакальнай і інструментальнай музыкі, 15 фотавыставак аб жыцці Беларусі, некалькі кінофільмаў, грампласцінкі і г. д. У бягучым годзе абмен літаратурай і іншымі матэрыяламі павялічыўся.

У мінулым годзе розныя ўстановы рэспублікі, а таксама некаторыя грамадзяне атрымлівалі з розных зарубежных краін па падпісцы 5.830 экземпляраў газет і часопісаў і 1.217 экземпляраў навукова-тэхнічных перыядычных выданняў. З Беларусі ў мінулым годзе накіроўвалася зарубежным падпісчыкам 6.632 экземпляры рэспубліканскіх газет і часопісаў. Апроч таго, значная колькасць зарубежных перыядычных выданняў і, адпаведна, беларускіх выданняў у гэтых краінах распаўсюджваецца ў парадку рознічага продажу.

Шырокай папулярнасцю карыстаюцца ў Беларусі лепшыя творы сусветнай класічнай і сучаснай літаратуры. Беларускія чытачы знаёмяцца з імі ў перакладах як на рускай, так і на беларускай мовах. Сярод твораў, перакладзеных на беларускую мову толькі за апошнія два гады, ёсць такія, як «Нямая барыкада» Я. Дрды, «Слова перад пакараннем смерцю» Ю. Фучыка, «У ярме» І. Вазава, «МТ станцыя» А. Гуляшкі, аднатомнік апавяданняў Лу Сіня, вершы індыйскага паэта Чатападхайя, польскіх паэтаў Бранеўскага і Тувіма, карэйскіх — Лі Гі Ена і Се Ман Іра, балгарскіх — Стаянава і Вапцарава і інш.

Сярод шматлікіх твораў совецкіх аўтараў, перакладзеных на многія зарубежныя мовы, ёсць значная колькасць твораў беларускіх пісьменнікаў — Янкі Купалы, Якуба Коласа, Кандрата Крапівы, Аркадзя Куляшова, Максіма Танка, Пятра Глебкі, Янкі Брыля, Петруся Броўкі і інш.

У рэпертуарах беларускіх тэатраў шырока прадстаўлены зарубежныя драматургі і кампазітары. Оперы Гуно, Бізэ, Манюшкі, Сметаны, Вердзі, Леанкавала, Пучыні і іншых вялікіх кампазітараў свету паспяхова ідуць на сцэне Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балету. У тэатры імя Янкі Купалы на беларускай мове ставяцца п'есы Ібсена, Мальера, Гальдоні, Нушыча, Фрэдро, Шэрыдана і раду іншых зарубежных аўтараў.

Частымі гасцямі ў Беларусі сталі прадстаўнікі замежнага тэатральнага і музычнага мастацтва. У Мінску і іншых гарадах рэспублікі выступалі шанхайскі тэатр Шаосінскай оперы, ансамбль Пражскай эстрады, польскі дзяржаўны ансамбль песні і танца «Шлёнск», ансамбль народнага танца Калумбіі, балгарскія артысты Дзмітрый Узунаў і Кота Георгіева, югаслаўскія салісты Йован Глігорыевіч і Мілана Бугарыновіч, саліст Берлінскай оперы Курт Рэм, фінскі спявак Вейко Тюрвейнен і многія іншыя. У Мінску гастраліравалі майстры нямецкага цырка з ГДР і ФРГ, а таксама венгерскі цырк.

Зарубежная музыка і танцы трывала ўвайшлі ў рэпертуары шматлікіх калектываў мастацкай самадзейнасці і прафесіянальных канцэртных ансамбляў рэспублікі.

На працягу апошніх двух год грамадскасць Беларусі пазнаёмілася з творчасцю майстроў сучаснага жывапісу Польшчы, Інданезіі, Італіі на выстаўках іх работ, арганізаваных у Мінску. Сёлета ў Мінску была арганізавана выстаўка малюнкаў дзяцей Індыі, якая выклікала вялікую цікавасць. У некалькі зарубежных краін адпраўлены малюнкі беларускіх школьнікаў у комплексе агульнасаюзных выставак дзіцячага малюнка.

Грамадскасць Совецкай Беларусі шырока адзначае юбілейныя даты, звязаныя з імёнамі выдатных прадстаўнікоў сусветнай культуры. Летась і сёлета былі адзначаны юбілеі В. Франкліна, Л. Бербанка, В. Моцарта, Г. Гейнэ, Г. Ібсена, Б. Шоу, Лу Сіня, Хрыста Боцева, Лангфэла, Гальдоні, Гётэ, Рэмбрандта і інш.

У бягучым годзе ў радзе зарубежных краін — Манголіі, Індыі, Балгарыі, Кітаі і інш. — было ўрачыста адзначана 75-годдзе з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Янкі Купалы.

Варта адзначыць яшчэ адзін від культурнай сувязі нашых грамадзян з заграніцай. Гаворка ідзе аб перапісцы беларускіх школьнікаў са сваімі зарубежнымі аднагодкамі. Перапіска гэтая вядзецца па шматлікіх адрасах. Дзеці з далёкай Карэі пішуць школьнікам Мінска, піонеры з Гомеля і Брэста пішуць сваім сябрам у Варшаву і Берлін, хлопчык і дзяўчынка з Поўднёва-Афрыканскага Саюза прыслалі свае фото і пісьмы дзецям Мінскага Палаца піонераў... Шмат пісем, шмат адрасоў! Маленькія грамадзяне ўсіх кантынентаў, як і дарослыя людзі, хочуць жыць у міры і дружбе.

У імя гэтай высакароднай мэты совецкія людзі будуць і надалей умацоўваць і пашыраць сяброўскія сувязі сваёй Радзімы з усімі народамі свету.

А. ГРЭЦКІ.

Галоўны рэдактар Мікола ТКАЧОЎ.

Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОЎ, Кастусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРЦІНОВІЧ (адказны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), Янка ШАРАХОЎСКІ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

«Літаратура і мастацтва» выходзіць два разы на тыдзень: у сераду і суботу

АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Захарава, 19. Тэлефоны: прыёмнай рэдакцыі — 3-24-61, намесніка галоўнага рэдактара — 3-25-25, аддзела літаратуры—3-22-04, аддзела мастацтва — 3-24-62, аддзела культуры — 3-21-53

АТ 08653

Друкарня імя Сталіна